

Veto

STEMT

Wij waren straalbezopen op oudejaarsavond. Ria en Pieter hadden tien flessen biologisch gebrouwen worteljenever bij, maar daar krijg je honger van. We zijn dan bij Marokkaanse vrienden van Walter gaan eten, en toen begon Stef zijn keel vreed te pikken van de peper die Hielke in zijn couscous gegooid had. Koen is toen wat wijn gaan bijhalen uit de kelder van Krista, die op haar kot met Carl over de joden aan het discussiëren was. De wijn was nogal straf, want Dirk kon er niet tegen. Hij kroop weg in een hoekje met de vorige Veto. Om twaalf uur begon hij te kotsen op pagina 2. Op de kolofon nog wel, verdomme.

Ronny kon niet komen. Hij was met feestje van Kringraad geweest, was, omdat er te weinig volk was. Coens gevonden. Pieter was toen gisteren waren bijna in slaap gevallen. Ge met eten bij van Vredeseilanden. nië. Het heeft wel niet zo erg gesme nodig een artikel over de Blauwe.

Carl en Krista zijn toen naar ons gekomen met vijf Amerikanen die in New York in een cocktailbar werken. Rum, bananen en mandarijntjes, gin met vers pompelmoes, in vodka belegen kokosvlees, het was weer feest. Rob en Hielke hebben gelukkig een paar foto's genomen. Alleen Jan had geen last van geheugenverlies. Naar het schijnt doet hij nu de design.

Toen Walter op zijn blokkuit de kwamen Ria, Leen en Hielke een b... natuurlijk weer gezien, en die jongen pr... kleren. Een rijzende ster in de journalistiek, als i... feest ging helaas niet door, want toen Hielke net haar pu... uitgetrokken had, kwam er een bezielde groep van de Universitaire Parochie binnen. Net toen ze hun derde lied inzetten, zijn we in slaap gevallen.

STUDENTENWEEKBLAD VAN DE LEUVENSE OVERKOEPELENDE KRINGORGANISATIE - JAARGANG 17, 1990-1991, NUMMER 14, MAANDAG 7 JANUARI 1991

Frank Vandembroucke countert Coens

“Met de SP in de regering: géén oriënteringsproef”

De plannen voor de hervorming van het universitaire onderwijs zorgen nu al geruime tijd voor beroering. Niet alleen de onderwijswereld zelf reageert - zij het niet altijd even eensgezind - tegen het dekreet van Daniël Coens (CVP), ook in de politieke wereld krijgt het voorstel van de gemeenschapsminister de nodige tegenwind. Vooral de Vlaamse socialisten hebben zich in het onderwijsdebat gemengd. Op 18 december gaf de SP een persconferentie waarin ze, als koalitiepartner van de CVP, een duidelijk engagement op zich nam: vooral de oriënteringsproef blijkt voor de SP onaanvaardbaar. Veto sprak over het dekreet en de standpunten van de Vlaamse Socialisten met voorzitter Frank Vandembroucke.

kwestie is voor de KUL.»

Veto: Is dat laatste niet een beetje plat? Beschouwt u veiligheid op de kampus echt als één van de belangrijke universitaire problemen?

Vandembroucke: «Het is één van de problemen, het is zeker niet het belangrijkste. De kwestie stelt zich echter, en je hebt daar niet onmiddellijk een pasklaar antwoord op. Je kan de kampus moeilijk met politie bezetten.»

«Ik denk dat in de manier waarop de SP het dekreet benaderd heeft, we evenveel oog hebben voor problemen van Leuven, Gent of Brussel. Om op Leuven terug te komen, denk ik dat het belangrijkste probleem de studentenhuysvesting is, samen met enkele lasten uit het verleden en de eigenaardige personeelsstructuur ten gevolge van de splitsing. Als er een nieuw universitair dekreet komt, moet hiermee rekening gehouden worden. Een universitair dekreet moet echter veel meer zijn dan het geheel van dergelijke afzonderlijke problemen. Je zal dus het partikularisme van de universiteiten moeten overstijgen.»

Veto: Waarmee natuurlijk nog niet ontkend is dat het SP-alternatief in verhouding meer geld aan de VUB of de RUG geeft dan aan de KUL.

Vandembroucke: «Wat de financiering van de universiteiten betreft, heeft de SP

vervolg op p.3 ▶

VREDESEILANDEN - Met man en macht wordt in Kabona, het tweede Vredeseiland, gewerkt om door de aanleg van nieuwe wegen de streek te ontsluiten. Met succes: de eerste handelaars hebben de weg naar Kabona al gevonden. U vindt hem op p.6.

KU Leuven heeft een denkgroep 'Vrouw en Universiteit' Vrouwen lijden wat af aan deze unief

De denkgroep 'Vrouw en Universiteit' ging twee jaar geleden van start. Het voorstel tot oprichting van de denkgroep ging uit van het onderzoekscentrum 'Vrouw en Opvoeding' (Departement Pedagogische Wetenschappen) en kwam er naar aanleiding van een initiatief van de Kristelijke Arbeiders Vrouwengilden. Zij bestaat uit academisch, wetenschappelijk en administratief personeel van de universiteit, leden van het Hoger Instituut voor de Arbeid (HIVA) en last but not least nu eindelijk ook twee studentenaangevaardigen. De leden denken na over de rol en de positie van de vrouw aan deze universiteit en formuleren voorstellen voor een betere integratie en een grotere participatie van vrouwen in de universitaire wereld en in de samenleving.

De deelname van studenten aan de werkzaamheden van de denkgroep was niet vanzelfsprekend, hoewel deze herhaaldelijk de wens had uitgesproken studenten op te nemen in de discussie. Nadat in het begin wel degelijk studenten aanwezig waren op de vergaderingen kon men het tweede jaar geen opvolging garanderen voor de denkgroep om de simpele reden dat er geen geïnteresseerde studenten waren. Dit illustreert misschien de algemene apatie bij studenten voor het probleem van de vrouwenemancipatie, vermits juist zij normalerwijze toch steeds als eersten roepen om participatie.

Voor deze desinteresse zijn verschillende verklaringen gegeven. Ten eerste gaan studenten er misschien wat voorbarig van uit dat de gelijkwaardigheid van man en vrouw reeds een feit is. Men kan

de leefwereld van studenten in vele opzichten opvatten als een subcultuur waarin meisjes en jongens op het eerste zicht een vrij uniform gedrag vertonen: samen naar de les, samen op kafee, dezelfde studentkoze bezigheden. De doorsnee-student kent ook niet de zogeheten gezinsspanning die vaak een keuze noodzaakt tussen werk en gezin. Men komt zo tot de vaststelling dat jongen en meisje 'gelijk' zijn; wie moet dan nog komen melken over de vrouwenproblematiek?

Toch komen de rolpatronen eveneens bij studenten aan het licht, en dit niet in het minst wat betreft de keuze van de studierichting. Zo ook vertonen meisjes en jongens een ander gedrag in hun engagement binnen de studentenbeweging. Meisjes engageren zich evenzeer,

vervolg op p.2 ▶

Veto: Aan de KUL wordt dikwijls beweerd dat het SP-alternatief weinig fundamenteel is, en enkel een zo voordelig mogelijke financiële verdeelsleutel voor de RUG en de VUB betracht.

Vandembroucke: «Dat is onzin. Ik word ziek van zo'n kapellekespolitiek: je geeft fundamentele kritiek, en onmiddellijk interpreteert men alle voorstellen als een pleidooi voor de eigen zuil. Onze kritieken op het ontwerp van Coens sloegen trouwens niet enkel op het financiële aspect. De oriëntatieproef is een slecht idee en beantwoordt niet aan het probleem. Studenteninspraak was onvoldoende geregeld in zijn ontwerp. Problemen van rationalisatie en programmatie, het probleem van de bruggen tussen universiteit en Hobu waren niet goed uitgewerkt. Dat waren voor ons essentiële punten van kritiek.»

«Het uitgangspunt van de SP is dat we een globale universitaire politiek gestalte

moeten geven. Het gaat om de universaliteit, om het hoger onderwijs, en niet over de belangen van één of enkele instellingen. Ik heb in de tekst van de persconferentie scrupuleus aangeduid dat we op alle specifieke problemen van alle instellingen moeten antwoorden. We hebben die ook opgesomd: de Vlaamse aanwezigheid in Brussel is altijd een element geweest om iets meer te doen inzake wetenschappelijk onderzoek aan de VUB. Het probleem van de slechte personeelsstructuur en het overwicht van ATP is een probleem van de RU Gent en de KU Leuven sinds de splitsing. De investeringen zijn problematisch bij de VUB, maar ook bij de KUL. Het probleem van de studentenhuysvesting is voornamelijk een probleem van de KUL, die met een enorm tekort zit aan studentenhuysvesting. We spreken eksplicit over het probleem veiligheid op de kampus. Ik neem aan dat dit sinds enige tijd een belangrijke

FRANKY BOY - Veto schenkt deze week meer dan een bladzijde aan de SP-voorman Frank Vandembroucke (zonder das). Volgende week vullen we zelf een volledig extra nummer over hetzelfde onderwerp: het dekreet Coens. Kwestie van diegenen die nu nog niet wakker geworden zijn, eens in 't lang en in 't breed te sen-si-bi-li-ze-ren. (Foto Rob Stevens)

Hulp voor LEZERS

"De LEVEN"

...n bezorgd worden op het redaktiesekretariaat in de 10 Leuven.

...n betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of studenten/journaliteit. Anonieme brieven komen nooit in de af te schrijven moet steeds naam, studiejaar en adres bekendmaken. ...n uitzonderlijk, en na uitzonderlijk en gemotiveerd verzoek, kunnen ze weggelaten worden in Veto.

Brieven die langer zijn dan 35 regels van 68 aanslagen (spaties inbegrepen; dit komt overeen met ±1,5 getikte blz. met dubbele interlinie) worden in principe ingekort. De redactie behoudt zich het recht voor brieven niet te plaatsen.

Vlaams

Als vader van een student kreeg ik toevallig Veto nr. 13 van 17 december in handen. In deze Veto verschenen er een lezersbrief van Kristin De Winter onder de titel 'Vlaams'. Deze brief bronk uit door zijn kortheid, nl. slechts 4 zinnen. De verstaanbaarheid van de tekst heeft echter enorm geleden vermits de eerste zin 114 en de derde zin 52 woorden bevatte. Blijkbaar leert men tegenwoordig niet meer korte, gebalde zinnen te gebruiken. Kristin is waarschijnlijk nog te jong om veel De Standaard en Manu Ruys gelezen te hebben. Sans rancune.

Martin Camps

Tactvol

Langs deze weg wens ik het presidium van Wina te feliciteren voor het organiseren van hun 'Bruegel-avond' in de bar van Isol. Het was bijzonder tactvol om deze vertoning te escenderen in de ontmoetingsruimte van studenten uit de Derde Wereld: elkaar het hoofd volgooien met frieten, spaghetti, mayonaise, meel, kip en andere etenswaren. Mocht het u interesseren, er waren o.a. studenten uit Eritrea aanwezig die avond.

Wim Arras

Ons Le(u)ven

Bijgevoegd vindt U een lezersbrief die ik naar aanleiding van een artikel over Veto naar de redactie van Ons Le(u)ven heb verstuurd. Ik zend U een kopie bestemd voor de lezersbrievenrubriek van Veto.

Geachte redactie, Bij het artikel "Wanneer haalt Veto Lenin van zijn sokkel?" heb ik een aantal bedenkingen. In de eerste alinea erkent U in ieder geval het feit dat Veto de geestelijke honger stilt. Ik ben het daar volledig mee eens. Dat men er een stevige indigestie aan over kan houden, vind ik toch 'lichtjes' overtrokken. De schuldige hiervoor zou volgens U de 'linkse' redactie van Veto zijn, geleid door de hoofdredacteur. Deze laatste zou dan ook nog eens ondemocratisch verzoeken zijn wegens de proportioneel onjuiste verdeling van de stemmen binnen Kringraad.

Nu ben ik al bijna zes jaar een trouwe en grondige lezer van Veto en ik ben het lang niet altijd eens met wat te schrijven. Dat is maar normaal ook. Ik erken dat Veto regelmatig artikels publiceert waarin sociale thema's aan bod komen. Ik denk dat het niet meer dan normaal is

STUDENTEN!
Zit niet zelf te experimenteren met de PC: je tijd is te kostbaar!

Wij typen immers snel, goedkoop en vooral vakkundig je thesis, paper, seminarierwerk... en gaan geen uitdaging uit de weg: breng ons gerust alle vreemde talen en tekens, symbolen, formules, tabellen...

't Is ook vlakbij: tegenover ALMA II.

UNIVER cv

Edward Van Evenstraat 3
3000 LEUVEN
☎ 016/23.86.43

(advertentie)

van ons land en menig student zal later op één of andere bestuursfunctie terecht komen. Een bredere kijk op de samenleving, vooral dan de minder aangename gevolgen van een 'kapitalistische' samenleving, is dan zeker niet misplaatst. Door het lezen van sommige meer sensatiegerichte dag- en weekbladen van België zal dit zeker niet bevorderd worden.

Wat de proportionele verdeling betreft binnen Kringraad, kan ik alleen opmerken dat de Leuvense universiteitsstudent er toch niet zo ongelukkig mee lijkt te zijn; het protest zou anders al lang tot de nodige aanpassingen geleid hebben, want zo democratisch is Loko volgens mij wel. Over de beroepsuitwegen van de vrijgestelden en - laten we de rest van de redactie niet vergeten - de journalisten van Veto bent U, misschien uit onwetendheid, toch niet goed ingelicht. Zo ken ik persoonlijk iemand die tot voor een paar jaar voor Veto schreef en daarna over de reclamewereld is gaan schrijven. Ik denk dat reclame toch een typisch verschijnsel is van een 'kapitalistische' cultuur, of vergis ik me. Wat De Morgen betreft, wil ik slechts opmerken dat de huidige hoofdredacteur vroeger nog praesit is geweest van het KVHV. Dit is U misschien even ontglipt bij het schrijven van dit artikel.

In de vijfde alinea trekt U de eerbied van Veto voor de christelijke principes in twiifel. Ik heb nog nooit iets in Veto gelezen dat ook maar de minste afbreuk zou doen aan deze principes en in vraag me af of U dit kunt staven met harde

feiten. U kunt misschien eerst eens in eigen boezem kijken na het schrijven van zo'n artikel. Dat U Veto vergelijkt met vroegere communistische regimes getuigt volgens mij van slechte smaak. U zou toch beter moeten weten als spreker-buis van het 'Katholiek' Hoogstudentenverbond. Of is men niet noodzakelijk christelijk als men zich katholiek noemt? Ik hoop dat deze brief de aanleiding mag zijn tot een frisse wind door Uw redactie.

Louis Van Hoye

Taiwan

In uw nummer van tien december vindt u een ganse bladzijde aan de Belgisch-Taiwanese betrekkingen. Het artikel van uw redacteur Walter Pauli ('Brussel-Taipeih') geeft de lezer echter een verkeerd beeld van Taiwan anno 1990.

Sedert 1986 is er een geleidelijke democratisering aan de gang: de krijgswet werd opgeheven, stakingen en betogingen werden toegelaten, nieuwe kranten en tijdschriften werden opgestart, en de burgers kunnen hun verwanten in de volksrepubliek gaan bezoeken. De belangrijkste oppositiepartij, die in 1986 opgericht werd, haalde bij de recentste verkiezingen een derde van de stemmen. Na studentenbetogingen bereiken regering en oppositie een consensus over vrije presidentsverkiezingen en over het verplicht met pensioen sturen van de oude garde uit het parlement.

Op het gebied van de buitenlandse politiek is Taiwan toenaanderend aan het zoeken tot de Sovjet-Unie, Vietnam en zelfs het stalinistische Noord-Korea.

Stephan Grauwels

nvdr: Volgens u zou Taiwan dus een (bijna) democratisch land zijn. Wat dan te denken van het verbod op politieke partijen die ijveren voor separatisme ten opzichte van China. Van de 283 parlementsliden worden er slechts 101 rechtstreeks verkozen, terwijl 29 door de president worden aangeduid en 153 nog steeds restanten zijn van de oude garde van Tsjang Kai-Tsjek. 58 leden van die groep waren in januari 1990 fysiek niet meer in staat om de vergaderingen te volgen. De militaire uitgaven van Taiwan bedroegen in 87-88 en 88-89 34% van de overheidsuitgaven. 'EIU Country Profile 1990-1991' besluit dan ook: "By most usual definitions, the government in Taiwan remains an authoritarian and highly unrepresentative one".

Vrouw en Unief

← vervolg van p.1

maar de functies met eindverantwoordelijkheid berusten meestal bij jongens - denk aan de praesefunctie - terwijl meisjes zich aandienen als medewerkers.

Karrièremens

Ten tweede komt het feminisme blijkbaar nogal eens bedreigend over. Wij citeren uit een literaire kritiek op Hannes Meinckema's 'De groene wuende en andere grijze verhalen': "Zoals bekende lijdende vrouwen ook heel wat af. Voor mannen die dat steeds moeten horen, zijn moeilijke tijden aangebroken. Uit solidariteit moeten ze zich wel schamen een seksgeenoot te zijn van vrouwenmishandelaars, verkrachters en de baas in huis spelers." Niet alleen voor mannen kan het feminisme bedreigend overkomen. Het feminisme heeft immers een nieuw vrouwenideaal gelanceerd; de vrouw als suksesvol karrièremens, als zakelijke partner, als 'vriendin'. Als men bedenkt dat de oudere typering, nl. de vrouw als tedere moeder, aantrekkelijke seksuele partner, bewakende huishoudbestuurster nog altijd doorkleeft, krijgt men uit de combinatie van beide beelden een soort supervrouw die alles maar moet kunnen. Deze nieuwe norm kan inderdaad even beklemmend werken als het traditionele rolpatroon, en het is niet verwonderlijk dat zij velen afstoet. Hierop heeft 'Vrouw en Universiteit' ook gewezen op haar studienamiddag eind mei van het vorig academijaar.

De denkgroep is er zich tevens van bewust dat het maatschappelijk beklamentonen van zogenaamde 'mannelijke beroepen' voor meisjes een miskenning

kan betekenen van de traditioneel vrouwelijke beroepen. Zij merkte op dat langs de andere kant zelden gepleit wordt voor mannelijke onthaalpersoneel, kleuterleiders of bejaardenzorgeres. Dit zal wel te maken hebben met het feit dat, ondanks het grote ideaal van de complementariteit (vrouwen en mannen zijn gelijkwaardig maar verschillend en hierdoor vindt de ene seks juist haar vervollediging in de andere), de zogenaamde mannelijke eigenschappen in de maatschappelijke realiteit hoger scoren dan de vrouwelijke.

Remmen

Dat het aantal nieuwe studenten aan de KU Leuven sinds het academijaar '88-'89 uit een meerderheid van vrouwen bestaat, betekent een nieuwe uitdaging voor de universiteit, aldus de denkgroep. Vooral omdat blijkt dat vrouwen slechts een zeer kleine minderheid van de hogere functies aan deze universiteit uitoefenen, en dit zowel in het academisch en wetenschappelijk personeel als in het administratief personeel. Voor het vast wetenschappelijk en administratief personeel is het aandeel van vrouwen 7%. Wat de studenten betreft, kunnen we, aldus de denkgroep, vragen stellen over de maatregelen om vrouwen gelijke kansen te bieden. Maar regelen, niet slechts inzake het aanvaarten van universitaire studies (want daar stellen zich haast geen problemen meer), maar vooral inzake studiekeuze, bijkomende opleiding en doorstroming. De vragen gaan over het aanbod, het advies en de begeleiding maar ook over de eventuele sociale remmen.

Meisjes

De denkgroep bevindt zich nu in de fase van concrete voorstellen. Zij heeft haar theoretische reflectie op de rol van vrouwen en mannen in onze samenleving, en de inventarisering van een aantal problematieken achter de rug. Op haar studiedag in mei 1990 trad de denkgroep naar buiten met deze eerste resultaten.

De intrde van studenten werd zeer positief onthaald in de denkgroep; zij zal nu eerst aandacht besteden aan hun inbreng.

Onder studenten is inmiddels een parallelle denkgroep opgericht, die ressorteert onder Sociale Raad. Hier worden voorer de tema's bediscussieerd waarmee de studentenafgevaardigden in 'Vrouw en Universiteit' naar voren kunnen treden. De afgevaardigden kunnen immers niet representatief de studentenstandpunten vertegenwoordigen als deze niet eerst uitvoerig besproken worden door de studenten onderling. Een eerste tema betrof een onderzoek naar de vertegenwoordiging van meisjes in de studentenbeweging en hun relatieve ondervetegenwoordiging in de functies met eindverantwoordelijkheid. Ten tweede wil men ook de kringen bereiken.

Grensverleggend

In de dokumentatiebundel van de studienamiddag van de denkgroep vorig jaar kan men lezen: "Vrouwelijke studenten zijn minder geneigd tot bissen dan hun mannelijke collega's; vrouwen kiezen voor een tweede diploma dat hun plaats op de arbeidsmarkt niet op dezelfde wijze verbetert als hun mannelijke collega's die een bijkomend diploma verwerven."

Weet de student dat driekwart van de kaderleden en 91% van de directie in de bedrijfswereld mannen zijn? Is de vrouwelijke student-ingenieur degelijk geïnformeerd over haar doorstroming op de arbeidsmarkt? In dezelfde dokumentatiebundel van de studienamiddag stelt men zich de vraag: "Kan en moet de universiteit iets doen? Heeft zij als wetenschappelijke instelling waar grensverleggend onderzoek en kennisoverdracht essentieel en complementair zijn een opdracht in verband met het informeren van vrouwelijke studenten bij studiekeuze en het volgen van bijkomende opleidingen?" De studentengroep meent dat het nu aan hen is om zulk open klimaat te scheppen dat deze en soortgelijke informatie bespreekbaar wordt in de kringen.

Ingrid De Haes

Veto
's Meiersstraat 5
3000 Leuven
(016/22.44.38)

Jaargang 17
nr. 14
7 januari 1991

Ver. uitg. **Stef Wauters,**
's Meiersstraat 5, Leuven
Hoofdredactie: **Koen Hendrickx**
Redaktiesekretaris: **Stef Wauters**
Redactie:
Dirk Boeckx, Pieter De Gryse,
Hielke Grootendorst, Walter Pauli,
Ria Vandermaesen
Doka:
Hielke Grootendorst,
Renaat Schrooten, Rob Stevens
Tekeningen:
Arnulph, Nix
Layout en vormgeving:
Dirk Boeckx, Pieter De Gryse,
Leen Eelen, Pieter Ghijssels,
Koen Hendrickx, Walter Pauli,
Ronny Tielen, Ria Vandermaesen,
Jan Van der Linden, Stef Wauters
Medewerkers:
Ingrid De Haes, Filip De
Keuleleere, Florence Debroe,
Carl Demeyere, Stefan Moens,
Ronny Tielen, Gert Van Esche
Eindredactie:
Dirk Boeckx, Walter Pauli

Zetwerk en publiciteit
Alfaset Leuven (016/22.04.66)
Drukkerij **Rotatyp Brussel**
Oplage **9000 exemplaren**
ISSN-nummer **0773-5162**
Abonnementen
Studenten: **250 fr.;**
niet-studenten: **300 fr.;** steun
vanaf **600 fr.;** over te schrijven op
rek. nr. **001-0959719-77**
Agenda en Ad Valvas
ten laatste vrijdag voor verschijnen
om 18.00 uur op het
redaktieadres bezorgen
Redaktievergadering
iedere vrijdagmiddag om 15.00 u

Franky-Boy

← vervolg van p.1

steeds gezegd niet te begrijpen waarom Coens niet vertrekt vanuit het Vlaamse regeerakkoord: een deel van de universitaire financiering baseren op de onderzoekspanning, en een deel op de onderwijsspanning. Ik ben het niet eens met Paul De Grauwe dat "alles een kwestie van studenten is." Ik zou het van de studentenbeweging trouwens fout vinden als ze geen ander alternatief zou weten te formuleren dan het oude financieringsmodel van '71. Als je bekommerd bent om de kwaliteit van het onderwijs, laat je het wetenschappelijk onderzoek niet alleen afhangen van fluctuaties van de studentenaantallen.

«Coens vertrekt dus niet vanuit dat regeerakkoord. Hij benadert de kwestie louter boekhoudkundig: neem de huidige uitgaven, deel die in twee, en beschouw de ene helft als 'vast' en de andere helft als 'variabel'. De SP heeft nu gevraagd waarom hij niet gewoon de reële onderzoekspanning en het aantrekken van studenten als uitgangspunt heeft genomen. Ik denk dat de 50-50-verdeling, zoals Coens die definieert, onvoldoende stimulerend is voor het aantrekken van studenten. Als wij deze kritiek aan Coens voorleggen, stel ik vast dat hij hierop geen antwoord heeft.»

«Natuurlijk moeten de onderzoeksbudgetten ook opgetrokken worden. Het beleid inzake wetenschappelijk onderzoek heeft onder Verhofstadt een katastrofaal dieptepunt bereikt. Dat was de slechtste minister van Wetenschapsbeleid die we ooit gekend hebben. Vandaag zijn we nog steeds het puin aan het ruimen uit die periode. We zijn nog niet waar we moeten zijn maar enfin, we zijn toch op de goede weg.»

Veto: De SP heeft, net als de studentenbeweging, heel wat kritieken op het dekreet van Coens. De vraag is alleen of Coens wel een ander dekreet kon schrijven. Zijn voorstellen als oriënteringskansen en studiepunten niet overtuigend? De Europese eenmaking dwingt hem toch in die richting?

Vandenbroucke: «Wat is de Europese uitdaging? Ik ben het eens dat we in Europees verband in problemen kunnen komen wat betreft de toegang tot de universiteiten. Het is natuurlijk zo dat er een onevenwicht komt als de rest van Europa een zeer duur onderwijs organiseert met uitermate strenge toelatingsvoorwaarden, en wij tegelijk de poorten wagenwijd openzetten en alles zeer goedkoop maken. Zo'n onevenwicht kunnen wij natuurlijk niet volhouden. Dat is een probleem. De vraag is: moeten wij ons meteen conformeren aan de anderen. Ik denk het niet: ik denk dat wij moeten pleiten voor een ander soort van onderwijs.»

«Een ander risico op Europees vlak is dat er een gradatie komt tussen universiteiten, en dus tussen studenten. Er zijn dan enkele kwaliteitsinstellingen, terwijl de andere universiteiten de naam krijgen van 'middelmag' tot 'geen kwaliteit'. Een diploma van de laatste instellingen stelt dan weinig voor, terwijl alleen een diploma dat behaald werd aan de zogezegd betere universiteiten waarde heeft. Dat is een realiteit in de VS en in Groot-Brittannië. In die landen luidt de vraag: "Van welke universiteit komt je diploma?"»

«Hiermee hangt een evolutie samen waarin studenten, als ze tenminste een topkariër nastreven, verplicht worden door te stoten naar onderwijsnivo's die zeer duur en totaal niet gedemocratiseerd zijn, met name op het nivo van wat bij Coens 'post-initieel onderwijs' heet. In dergelijk toekomstscenario kunnen sommige ouders het zich permitteren hun kinderen door Europa te laten reizen en aan enkele top-universiteiten diploma's te laten behalen. De meeste mensen zijn daartoe echter niet in staat.»

«Maar ik denk niet dat die evolutie onvermijdelijk is. Het is vooral belangrijk hoe we daarop reageren. Dan zeg ik: in de eerste plaats moet de kwaliteit van ons eigen universitair onderwijs zeer goed zijn. We kunnen ons niet permitte-

ren het nivo van onze eigen universiteiten te laten dalen, zeker niet vanuit democratiserend standpunt. Studenten die bij ons studeren moeten dat aan evenwaardige instellingen kunnen doen als in het buitenland. Dat is ook één van de redenen waarom ik een absoluut tegenstander ben van verdere universitaire expansie (door oprichting van nieuwe fakulteiten), omdat zo haast onvermijdelijk de kwaliteit zal dalen.»

Veto: Terwijl U toch zelf de mini-ekspansie hebt goedgekeurd.

Vandenbroucke: «Van de integratie van de Economische Hogeschool Limburg in het Limburgs Universitair Centrum kan ik enkel stellen dat het een kwestie van leefbaarheid was. Wil je een universiteit in Limburg, dan was deze operatie noodzakelijk, anders kon men ginds beter stoppen. Hetzelfde geldt voor het Ruca. Ik ben inderdaad niet gelukkig met die mini-ekspansie. Dat is geen goed akkoord. Het kwam enkel tot stand omdat Coens per se zo'n expansie wilde verwezenlijken. De SP heeft hierin geprobeerd om de schade minimaal te houden. In dit land is echter geen plaats om in ieder universitair centrum een ingenieursfakulteit op te richten. Dat kost te veel, je kan die fakulteiten niet voldoende omkaderen.»

Veto: U kant zich dus tegen de voorstellen van de Antwerpse gouverneur Kinsbergen, die ijvert voor een fakulteit Toegepaste Wetenschappen in zijn eigen stad.

Vandenbroucke: «Kinsbergen is daarin onrealistisch, en sommige voorstellen vind ik compleet onaanvaardbaar. Men wil blijkbaar overal op fietsafstand een ingenieursfakulteit neerpoten, en dat gaat gewoon niet. Voor mij is dit expansie-akkoord de absolute grens. Nogmaals: de kwaliteit van onze instellingen ligt eronder, en dat is in Europese context nefast en ondemokratisch. Ook Vlaamse studenten moeten in het nieuwe Europa een kwaliteitslabel meekrijgen.»

«Een andere opgave is de demokratisering van het zogenaamde post-initieel onderwijs. Ik ben een voorstander voor maximum-inschrijvingsgelden, ook voor het post-initieel onderwijs. En niet alleen voor beursstudenten, maar ook voor niet-beursstudenten. Wellicht moeten we binnenkort in Europa gaan vechten om zo'n goedkoop systeem te kunnen behouden. Maar als je in het post-initieel onderwijs geen maximum-inschrijvingsgelden voorziet, dan bouw je daar een drempel in, en kunnen alleen de beter-begoeden die studierichtingen volgen.»

Veto: Ook het gewone inschrijvingsgeld ligt veel te hoog. Wie óók aggregatie wil volgen, betaalt in Leuven 20.000 frank.

Vandenbroucke: «Het verlagen van de inschrijvingsgelden is niet onmiddellijk haalbaar. Zo'n maatregel ligt op budgettaire redenen moeilijk. Ik geloof ook niet dat het huidige peil van de inschrijvingsgelden problematisch is, zolang ze niet omgeremd verder mogen stijgen. De slechte verdeling van de studiebeurzen is trouwens veel ernstiger. Het huidige toelagenstelsel is een schande. De beurzen komen terecht bij mensen die dat geld niet nodig hebben. Dat komt vooral omdat het hele systeem gebaseerd is op het netto belastbaar inkomen.»

Veto: Toen Luc Vandenbossechts staatssecretaris voor onderwijs was, heeft een studentendelegatie hem hetzelfde verteld. Toen lachte Vandenbossechts dat weg, omdat hij het alternatief van een systeem gebaseerd op het bruto inkomen niet realistisch vond.

Vandenbroucke: «Nochtans zoekt de SP in die richting. Wij stellen een concept voor dat zich baseert op het bruto inkomen. Vandaag zijn allerlei toelagensystemen gebaseerd op het netto belastbaar inkomen, terwijl onze fiskaliteit een openbare schande is. Die toestand is onrechtvaardig en kan ik moeilijker en moeilijker verdedigen. De SP heeft een kleine suggestie gedaan, waarover men eens verder zou moeten nadenken. Als men verder in staat is om tot een echt

rechtvaardige verdeling te komen op basis van een concept van belastbaar inkomen, moeten andere criteria toevoegd worden. Waarom zouden we het kadastraal inkomen niet als tweede diskriminerend criterium nemen? Mensen met een hoog kadastraal inkomen – en dus een sjieke villa – hebben geïnvesteerd in een groot huis. Waarom zouden ze dan niet kunnen investeren in het onderwijs van hun kinderen? Hiernaast blijf ik ervan overtuigd dat het mogelijk moet zijn om een toelagensysteem te ontwikkelen op basis van een zekere 'bruter' van het inkomen.»

«Hiernaast moet het stelsel van studietoelagen natuurlijk intern hervormd worden. De barema's liggen te laag, en bovendien is er sinds jaren geen indexering van de beursbedragen meer doorgevoerd. Sinds het einde van de jaren '70 is de reële waarde van de studiebeurzen met 28% gedaald! Natuurlijk zijn er vandaag vooral budgettaire problemen om die toestand te veranderen. Dat wordt een werk van lange adem.»

Veto: Op korte termijn blijft er natuurlijk het dekreet van Coens. Eén van de merkwaardigste facetten hiervan is dat studiepunten – een systeem dat voor enkele jaren haast algemeen verworpen werd – vandaag zonder meer aanvaard wordt.

Vandenbroucke: «Ik geloof niet dat de studiepunten op zich het grote probleem vormen. Ik beschouw studiepunten louter als een systeem dat voordelig is voor studenten: ze kunnen zelf pakketten samenstellen, ze kunnen gemakkelijker van universiteit veranderen. Ook in Europees verband is zo'n vlotte mobiliteit wenselijk. De vraag is alleen "hoeveel studiedruk wordt gekoppeld aan een studiepunt." Daarom pleiten wij voor commissies op het nivo van de Vler die de verschillende studierichtingen ontleden en de vakinhouden herbekijken. Dat mis ik in het ontwerp van Coens. Als de studiebelasting in toom gehouden wordt, is een studiepuntenstelsel voor mij perfect mogelijk.»

Veto: Op het eerste zicht lijken studiepunten inderdaad enkel een systeem van boekhouding. Er zijn echter heel wat aanduidingen dat het om een politiek-ideologisch systeem gaat: studiepunten zijn een belangrijk element in een elitair Amerikaans universitair systeem dat wij liever niet zien. Het valt trouwens op dat alle systemen die zich baseren op studiepunten, ook één of andere vorm van numerus clausus of strenge selectie hebben.

Vandenbroucke: «Maar wij willen helemaal geen toegangskamers. Coens is hiervan wel voorstander. De waarheid is dat in de allerereerste ontwerpen van het dekreet een echt toelatingsexamen ingeschreven stond. Hij heeft dat echter niet durven voorstellen, en is afgeleden naar een soort oriënteringstest. Bepaalde mensen rond Coens die hard voorstander zijn van zo'n systeem hebben gelobbyd en geduwd om één of andere vorm

Frank Vandenbroucke: "Sinds het einde van de jaren '70 is de reële waarde van de studiebeurzen met 28% gedaald!" (Foto Rob Stevens)

van selectie-test in het dekreet te handhaven. Wel, hiervan zeg ik: "Dit kan niet." Je kan niet tegelijk zeggen dat er meer studenten moeten komen aan de universiteiten – en dus pleiten voor demokratisering en een grotere participatie van de lagere sociale klassen – en toch een oriënteringstest invoeren. Die proef heeft in zijn huidige vorm trouwens enkel nut als mechanisme om te ontraden. Wel, je moet de mensen aanraden om universitair onderwijs te volgen, niet afraden. Zo'n aanradersstrategie is fundamenteel anders dan een ontradersstrategie.»

«Wij stellen voor om scholieren goed te oriënteren op het einde van het middelbaar onderwijs. PMS, een klasleerbaar en een klaslustraris zijn veel beter geplaatst om advies te geven dan die eenmalige test kan doen. Hiernaast pleit de SP ervoor om gelden vrij te maken voor specifieke begeleiding voor de studenten aan de universiteiten, zodat hier een betere begeleiding mogelijk wordt. Dat zouden begeleiders moeten zijn met een full-time onderwijstaak, en geen halftijdse assistenten. Tenslotte zouden er individuele begeleidingspakketten gemaakt kunnen worden, waardoor studenten zichzelf zouden kunnen testen, en tenslotte degelijke informatiesessies van de universiteiten voor laatstejaars middelbaar onderwijs. De meeste van

die voorstellen bestaan inderdaad reeds gedeeltelijk, maar in onvoldoende mate.» «De oriënteringstest is echter totaal fout. Die passeert de Vlaamse Raad niet. Met de SP in de Vlaamse regering komt er geen oriënteringstest. Hierover ben ik formeel.»

Veto: Zo te zien blijft er weinig over van het dekreet van Daniël Coens. Het wordt natuurlijk afwachten hoe deze kritiek gaat vertaald worden in de Vlaamse Raad, als er binnenkort gestemd moet worden. De CVP steunt Coens, de SP blijkbaar niet. Gaat u niet moeten inbinden?

Vandenbroucke: «Inbinden? Zoals het dekreet er momenteel uitziet, wordt dit voorstel in de Vlaamse Raad niet gesteund door de SP.»

Veto: (verwonderde blik)

Vandenbroucke: «Ik méén het, hoor. Als je vraagt of er nood is aan een nieuw universitair dekreet, dan zeg ik: "Ja". Het is immers duidelijk dat er één en ander moet veranderen. Maar tegen een aantal aspecten van dit dekreet zeg ik "Nee". Daarmee kan de SP niet akkoord gaan, en onze ideeën liggen nu ter tafel.»

Walter Pauli
Stef Wauters

HET RODE ALTERNATIEF

De socialisten hebben geen alternatief dekreet opgesteld, maar geven in de nota 'Beter kansen voor het Hoger Onderwijs' de krachtlijnen van wat zij beschouwen als noodzakelijke hervormingen in het hoger onderwijs. Als doelstelling voor iedere verdere hervorming noemt de SP de 'demokratisering van het onderwijs'. Daarom moeten ondermeer de studietoelagen geïndekeerd worden, en zouden bidders ook recht hebben op een studiebeurs. De SP verzet zich bovendien met klem tegen de oriënteringstest. Een ander dossier waar de eisen van SP en studenteneisen samenlopen, is de kritiek op het ekstra jaar voor aggregatie.

De SP verzet zich niet tegen het inschrijvingsgeld. Zij wil het inschrijvingsgeld integraal voor de sociale sektor bestemmen. Dat zou herverdelend werken tussen de rijkere en de armere studenten. Hiermee gaat de SP in tegen de voorstellen van de Leuvense Sociale Raad, die principieel weigert om de inschrijvingsgelden naar de sociale sektor te laten afvloeien. Op die manier betaalt immers

iedereen zijn eigen sociale sektor (ook beursstudenten zetten eerst drieduizend frank 'vast' bij hun inschrijving, om die dan later onder allerlei voorleiden terug te krijgen).

Over de Holt-problematiek houdt de SP zich enigszins op de vlakte. Zij wenst een "ernstig debat over de plaats van het Holt", en stelt dat de Hobu-onrust nogal wat te maken heeft met de discriminatie van haar studenten in vergelijking met de universiteitsstudenten, zoals het ontbreken van een sociale sektor.

Wat inspraak betreft, steekt de SP de studentenbeweging voorbij. Zij eist niet alleen minimum vier vertegenwoordigers in de Raad van Beheer en één in het Buro – in Leuven zitten er bijvoorbeeld vier op Akademische Raad, geen enkele in de Raad van Beheer en zeker geen enkele in het Buro – maar vindt bovendien "het autonoom beheer door studenten van de sociale sector" bespreekbaar. Vooral dit laatste voorstel is radikaler dan de andere 'alternatieven': de profen op de Raad voor Studentenvoorzittingen mogen hun dagen aftellen.

Blijkbaar heeft Vandenbroucke het persoonlijk moeilijk met het door hem goedgekeurde mini-ekspansiedekreet. Zeer expliciet staat er: «De SP-voorzitter stelt uitdrukkelijk dat de mini-ekspansie (...) de absolute maximumgrens is inzake verdere expansie van het universitaire aanbod.» Het lijkt erop dat dit politieke akkoord tegen heug en meug door de SP is geslikt, maar dat de SP het tegelijk ook niet de moeite waard vond om hiervan een breekpunt te maken. De SP pleit anderzijds ook voor een rationalisatie, maar wil toch niet weten van "een afbouw van ideologisch en filosofisch gevoelige studierichtingen.»

De SP pleit ook om de universitaire besparingen te stoppen, en vragen om de index te volgen. Volgens de studenten zou er eerder een verhoging van de budgetten nodig zijn: door louter te indekseren blijven de universiteiten op het nivo van na de Sint-Annabesparingen hangen, en worden de negatieve gevolgen niet weggevoerd.

(WP)

Films en video over Jeanne d'Arc in het Stuc

De schrik van Engelsen en brave meisjes

Over geen enkel religieus leven buiten dat van Kristus werden meer liedjes gemaakt, boeken geschreven en films gedraaid dan over dat van Jeanne d'Arc. In totaal een twintigtal films verhalen haar buitengewone leven, van spektakelfilms met veel krijgsgeweld tot ingetogen meesterwerken over haar standvastigheid tijdens het proces dat naar de brandstapel leidde. Onlangs liet de Belgische Ana Torfs, van wie vorige maand in het Stuc de video 'Marco Polo' te zien was, zich door de figuur van d'Arc inspireren voor een video-oefening. Deze week vertoont het Stuc dat werk, samen met twee filmklassiekers uit de reeks. In het spoor daarvan staat ook de film 'Blanche' van de Poolse cineast Borowczyk op het programma.

Het leven van Jeanne d'Arc leent zich als vanzelfsprekend voor een verfilming. Het op zes januari 1412 in Lotharingen geboren boerendochter begint op haar dertiende plots allerlei stemmen te horen, die ze identificeert met de engel Michael en de heiligen Katharina en Margaretha. Ze verstaat er verschillende opdrachten uit, die steeds dwingend worden: ze moet naar Frankrijk gaan, de 'kroonprins' Karel opzoeken, de stad Orléans van de Engelsen bevrijden en Karel tot koning van Frankrijk kronen. Op die manier zou ze Frankrijk bevrijden van de heerschappij van de Engelse koning Hendrik VI.

Zalig

Door haar overredingskracht slaagt Jeanne d'Arc er in het vertrouwen van het hof van Karel te winnen en onder haar inspirerende leiding wordt Orléans na negentig dagen belegering in mei 1429 ontzet. Een maand later wordt Karel in Reims gekroond tot Karel VII, koning van Frankrijk. In het anglofiele Parijs wordt hij echter niet erkend, zodat Jeanne besluit die stad aan te vallen met een groep entoesiaste volgelingen. Tijdens de belegering wordt ze gevangen genomen door Boergondiërs, die haar voor tienduizend goudstukken verkopen aan de Engelse koning.

Na haar gevangennamen dringt de Parijse universiteit bij de Engelse koning aan op een religieuze veroordeling, die in het nadeel van Karel VII zou werken, en die de populariteit van het meisje bij de Fransen zou doen afnemen. Hendrik VI stemt toe, en onder leiding van de rektor, Mr. Cauchon, wordt een zeer partijdige rechtbank samengesteld. De bedoeling is Jeanne d'Arc van ketterij te beschuldigen en haar openlijk haar schuld te doen bekennen. Wanneer ze het opgezet spel doorziet en merkt dat haar toestand niet zal veranderen, blijft Jeanne trouw aan haar stemmen. Bij haar terechtstelling op de brandstapel zouden haar rechters naar verluidt echter tot inkeer gekomen zijn.

Dat een dergelijk levensverhaal aanleiding gaf tot het ontstaan van verhalen-cykli is begrijpelijk. Toch bleef de naam bekendheid van Jeanne d'Arc tot het begin van de negentiende eeuw relatief klein. Pas met de installatie van het keizerrijk van Napoleon I werd Jeanne d'Arc in Frankrijk een nationale heldin. Om het nationalisme van de Fransen aan te wakkeren en de haat tegenover Engeland te verscherpen besloot keizer Napoleon immers de 'maagd van Orléans' te herdenken met een feestdag.

Internationaal brak Jeanne d'Arc pas voorgoed door met de opkomst van de populaire cultuur, onder andere van de film. De reeks films over haar werd, na een tweetal Franse films van rond de eeuwwisseling, ingezet in Frankrijk en Italië, waar in het begin van deze eeuw de historische drama's in de film een grote bloei kenden. De eerste grote spektakelfilm over d'Arc was echter de Hollywood-film *Joan the Woman* van Cecil B. De Mille. De film verscheen in 1916 en zou naar het schijnt de pro-Franse propaganda voor de eerste wereldoorlog gedient hebben.

Nadat Jeanne d'Arc in 1920 door paus Benedictus XV heilig verklaard werd, groeide het personage in de film 'uit' tot een karakterrol. De rol van

Jeanne d'Arc werd vertolkt door de beste actrices, onder andere tweemaal door Ingrid Bergman. De films over Jeanne d'Arc die het Stuc deze week toont, een van Dreyer uit 1927 en een van Bresson uit 1961, behoren zonder twijfel tot de soberste die over d'Arc gedraaid zijn. Ze behandelen de laatste maanden uit het leven van de heilige, de lange weg van het proces naar de brandstapel. Jeanne is in deze film geenszins het strijdbare meisje dat er in slaagt een leger mannen over te halen Parijs aan te vallen. Ze is eenzaam en onbegrepen, maar trouw aan haar principes. De Jeanne d'Arc van Dreyer en Bresson is het slachtoffer van haar trouw, net als Blanche in de gelijknamige film van Borowczyk, die door verschillende mannen begeerd wordt en zich daarmee de jaloezie van haar echtgenoot op de hals haalt.

La Passion de Jeanne d'Arc (1927) van de Deense cineast Carl Theodor Dreyer, die slechts twee films in Frankrijk draaide, toont de laatste dagen uit het leven van d'Arc. Het maandenlange proces werd in een dag samengebondeld. Volgens een groot aantal naslagwerken gaat het om een van de beste films aller tijden. Die kwaliteit dankt de film aan de sterke vertolkingen, het realistische karakter en de strakke regie.

Vooraf Renée Falconetti in de rol van Jeanne, haar enige filmrol, is groots. Het verhaal gaat dat de actrice door de strenge regie van Dreyer na de opnamen een zenuwzinking heeft gekregen. Dreyer stelde alles in het werk om een levensecht beeld te creëren. De spelers mochten op de set geen make-up gebruiken, en hun zweet werd levensecht getoond. De Franse schrijver Jean Cocteau zei dan ook dat "de film lijkt op een historisch document uit een tijd toen de cinema nog niet bestond". Toch overstijgt de film de louter registratie door zijn gekunstelde structuur. De film toont vijf kruisverhooren, waarbij de kamera afwisselend op Jeanne en de rechters gericht staat. De rechters trachten haar door intimidatie en chantage van haar overtuiging af te brengen. De close-ups wisselen daarbij ritmisch af met de tussentitels, waardoor de film afloopt als een kruisweg.

De interpretatie die Dreyer aan het proces geeft, als zou d'Arc zelf voor de brandstapel gekozen hebben, is echter meer ingegeven door de devotie die rond de figuur na haar heiligverklaring ontstaan is, dan door de historische feiten. De bewaarde bronnen over het proces wijzen immers uit dat Jeanne d'Arc zich heftig tegen het vonnis verzet heeft.

In tegenstelling tot Dreyer ging Robert Bresson voor zijn *Le Procès de Jeanne d'Arc* (1961) uit van de bestaande teksten. Bresson, een van de grote Franse filmauteurs uit de jaren vijftig en leerling van Dreyer, staat bekend om zijn introspektieve, bijna mystieke films. Hij toont een proces voor godslastering en hekserij. Jeanne d'Arc wordt daarbij voorgesteld als een kwetsbaar, maar juist daardoor ook heroïsch meisje, dat simpele antwoorden geeft op de gesofisticeerde vragen van de inkwisiteurs, die er op gericht zijn de ketterij van d'Arc aan te tonen.

Bresson is er in geslaagd het bij uitstek verhaal spel van vraag en antwoord op een boeiende wijze te verfilmen. Hij toont afwisselend beelden van Jeanne en haar rechters en van de rechterskamer en

de wandelingen van Jeanne naar haar cel. Die beelden zijn tragsgewijs opgebouwd, zodat de film, waarin praktisch geen muziek verwerkt is, een muzikale structuur krijgt.

Aansluitend op de klassiekers van Dreyer en Bresson toont het Stuc een video die de beloftevolle Belgische video-kunstenaar Ana Torfs als oefening maakte tijdens haar tweede jaar video aan het Sint-Lucasinstituut in Brussel. Torfs liet zich voor *Jeanne la Pucelle* inspireren door een boek van de geschiedkundige Régine Pernoud, die getuigenissen van vrienden en tijdgenoten van Jeanne d'Arc verzamelde. In een decor van hedendaagse lokaties en historische beelden vertellen de stemmen van de acteurs het verhaal zoals het toendertijd opgetekend werd.

Koen Hendrickx

'*La Passion de Jeanne d'Arc*' is te zien in het Stuc op dinsdag om 20.30 u. en op woensdag om 23.00 u. 'Blanche' wordt vertoond op dinsdag om 23.00 u. en op donderdag om 20.30 u. 'Le Procès de Jeanne d'Arc' op woensdag om 23.00 u. en op donderdag om 23.00 u. De video 'Jeanne la Pucelle', tenslotte, kan bekeken worden op dinsdag, woensdag en donderdag om 20.00 u. en 22.30 u.

Myten en sagen uit de wetenschap

Fouten van de schoolmeester

Maarten Franssen, wetenschapsfilosoof aan de Universiteit van Amsterdam, gaat in het boekje 'Archimedes in Bad' op zoek naar de waarheid achter een aantal sterk verspreide myten en sagen uit de geschiedenis van de wetenschap. Het leuke van die zoektocht naar de werkelijkheid achter populaire verhalen over Archimedes, Galilei, Oersted en Einstein, is vaak dat je net de myte leert kennen. Aan de hand van vijftien verhalen illustreert Franssen hoe myten en sagen door de geschiedenis heen keerpunten in de evolutie van het menselijke denken markeren. De waarheid achter die myten krijg je er gratis bij.

In zijn inleiding onderscheidt Franssen twee betekenissen van het woord myte: in de moderne betekenis is een myte een verhaal dat door veel mensen geloofd wordt maar niet waar is. Klassieke myten zijn volgens Franssen verhalen uit een heroïsch verleden, "uit een tijd waarin de wereld werd vormgegeven". De auteur stelt dat de myten en sagen uit de geschiedenis van de wetenschap eigenlijk myten zijn in de twee betekenissen van het woord: ze zijn natuurlijk niet per se waar - of niet helemaal waar - maar vatten de evolutie van het menselijke denken samen in een aantal scharniermomenten. Anderzijds worden de hoofdpersonages tot mytische halfgoden verdricht.

Gezjoemel

Archimedes is één van die halfgoden, en niet alles wat over hem gezegd wordt is waar of helemaal waar: een myte dus, Eureka! Het klopt immers niet dat Archimedes zijn beroemd geworden uitroep deed toen hij in bad zijn "Wet van Archimedes" bedacht, over het gewicht van een voorwerp ondergedompeld in een vloeistof. De enige autentieke

bron die melding maakt van de kreet "Eureka!" (Vitruvius in *De Architectura*) verbindt die met het ontmaskeren van de goudsmid die bij het maken van een kroon voor koning Hiero van Syracuse gesjoemeld had met het goud. Later zijn die twee voorvallen met elkaar in verband gebracht, onder andere door Galilei, die het ontmaskeren van de goudsmid baseert op de "Wet van Archimedes". Schoolboekjes, aldus Franssen, illustreren de wet van Archimedes bij voorkeur met deze oplossing van het probleem van de kroon van Hiero, alsof Archimedes met "Eureka!" de ontdekking van zijn wet begroette. En verstoord voegt hij eraan toe: "Didactische coherentie telt hier klaarblijkelijk zwaarder dan historische nauwkeurigheid". Wel verdraaid.

Een voorbeeld van de manier waarop de ontdekkings van de natuurwetenschappen vanuit het moderne perspectief wordt teruggeprojecteerd op het verleden is de myte rond Giordano Bruno. Bruno werd in 1600 in Rome als ketter verbrand. Volgens de overlevering jankte hij die terdoofoveroordeling aan net feit dat hij een aanhanger was van de leer van Copernicus. Hij wordt in Italië dan ook gezien als een martelaar voor de waarheid en de wetenschap. Ook dat is een misvatting die te wijten is aan de vertroebelde relatie tussen Kerk en Staat ten gevolge van de strijd om de Italiaanse eenmaking in de negentiende eeuw. De theorie van Copernicus speelde immers geen enkele rol bij de veroordeling van Bruno, zo toont Franssen glashard aan.

Maagdelijkheid

De verslagen van de verhoren door de Inkwisitie zijn bewaard gebleven en daaruit blijkt dat Bruno, een geëerde monnik, dixit Franssen, werd beschuldigd van het loochenen van zowat alle katholieke leerstellingen. Bovendien werd 'De Revolutionibus' van Copernicus pas in 1616 door de Kerk verboden, en had Bruno het waarschijnlijk zelfs nooit ingezien. Uit zijn eigen publicaties blijkt overigens dat hij van heel de theorie geen jota begrepen had. Bruno is tenslotte op

de brandstapel terecht gekomen voor het ontkennen van de goddelijkheid van Christus, van de transsubstantiatie, van de maagdelijkheid van Maria, van de wonderen van Christus en Mozes, en voor het geloof dat er zielsverhuizing bestaat, dat de bijbel een versnel is en dat er ontelbaar veel werelden zijn. Een doodgevone ketter. Met de strijd van de wetenschap voor meer licht in de middeleeuwse duisternis had hij hoegenaamd niks te maken.

Je vraagt je tijdens het lezen van dit boekje wel eens af waar Franssen nu eigenlijk naartoe wil. Het vervelende is dat je er niet uitkomt. Tenslotte draait elk van zijn hoofdstukjes, vijftien in totaal, uit op het weerleggen van evenveel verhalen die je in het beste geval van op de lagere of middelbare school kende en waarvan je onderhand wel wist dat het niet meer dan didactische hulpmiddelen waren. Of verbaast het u misschien dat "een direct verband tussen de val van de appel in 1666 en Newtons 'ontdekking' van de zwaartekracht volstrekt onverenigbaar is met de grote ontwikkeling die zijn denken tot aan de publicatie van de *Principia* (in 1687) doormaakte"? Wel Newton volgens Franssen in 1666 zeker niet ontdekte was dat er een universele gravitatiekracht in de materie schuilt die zowel een appel naar beneden laat vallen als de maan in zijn baan om de aarde houdt en de aarde in haar baan om de zon. Wel verveel ik hij "de sterkte van de omlaag gerichte kracht die de aarde op een voorwerp uitoefent met de grootte van de middelpuntvliedende kracht van de maan in zijn baan rond de aarde".

Kompleks

Om maar te zeggen dat wie wil weten wat er dan wel precies gebeurd is, wie de waarheid achter de myten en sagen uit de wetenschap wil doorgronden al lang niet meer toekomt met de kennis uit lager of middelbaar onderwijs, of toch niet voor elk van de uiteenlopende domeinen die Franssen behandelt. Wat nu wel tot de myte zal leiden dat wij van het hele boekje niet veel begrepen zouden hebben. De waarheid achter die myte is te kompleks om hier uit de doeken te doen.

Stef Wauters

Maarten Franssen, *Archimedes in Bad. Myten en sagen uit de geschiedenis van de wetenschap*, Prometheus (paperback, 125 pp), in België verdeeld door Standaard Uitgeverij, 395 frank

Groene Gids voor Vlaanderen

Allegaatje van alternatievelingen?

Nu het milieubewustzijn in Vlaanderen zienderogen groeit, werd het hoog tijd om alle mens- en milieuvriendelijke organisaties te inventariseren en samen te brengen in een soort alternatieve Gouden Gids. 'De Groene Gids', pas verschenen bij Kritik, wil een maatschappelijke stroming blootleggen die op zoek gaat naar andere vormen van produceren en samenwerken. Ook Ekonomika wil de groene boot niet missen: de ekonomen organiseren woensdag 9 januari in Alma 2 een milieuvond na het model van De Zevende Dag. Ter inleiding praatte Veto met Herwig Peeters, bezieler van de Groene Gids, over bedrijven en hun milieupolitiek.

In 1986 voerde het Hoger Instituut voor de Arbeid een onderzoek uit bij kleinschalige ondernemingen en organisaties. Daaruit bleek dat er een dringende behoefte bestond aan een adressengids waarmee dergelijke bedrijven gemakkelijk met elkaar in contact zouden kunnen treden. In de ons omringende landen bestaan zo'n 'alternatieve telefoonboeken' al zeker 15 jaar. Het was echter nog wachten tot begin 1989 voor er concrete plannen gemaakt werden voor het aanleggen van een adresbestand. Op dat moment werd MeMO opricht, een beweging voor 'Mens- en Milieuvriendelijk Ondernemen' die de uitgave van een 'Groene Gids' als haar eerste taak beschouwde. Het boek verscheen bij Kritik met financiële steun van de Koning Boudewijnstichting en van zowel Network als Helboom, de twee 'konkurrende' financieringsorganisaties in Vlaanderen.

Flagrant

De doelstellingen achter MeMO werden gebruikt als leidraad bij de selectie van de ondernemingen in de Gids. Volgens MeMO moet er dringend werk worden gemaakt van een economie met een lange termijn-visie, wil men de kwaliteit van het leven en het leefmilieu verbeteren. Het nieuw type van ondernemingen dat deze kwaliteitsverbetering kan realiseren moet zowel mens- als milieuvriendelijk zijn. Dat betekent ten eerste dat het bedrijf kleinschalig is, zodat alle werknemers een overzicht kunnen bewaren en een grote mate van zelfbeschikking. De winst wordt geïnvesteerd in loonverhoging en maatschappelijk zinvolle projecten. Samenwerking tussen bedrijven primeert op concurrentie. Ten tweede produceert het bedrijf onschadelijke producten die afgezet worden in de eigen regio. Daarbij springt het spaarzaam om met grondstoffen en energie en wordt een deel van de winst gebruikt voor kwaliteitsverbetering van het product. In de huidige economische context is zo'n bedrijfsstructuur een moeilijk te bereiken ideaal. Vandaar dat de selectie voor de Groene Gids niet al te strikt werd doorgevoerd.

De initiatiefnemers hadden veeleer de bedoeling om aan te tonen dat er een zoekproces aan de gang is naar een andere economie en dat dit proces al een grote omvang aangenomen heeft. Zij opterden bij deze eerste editie dan ook om zoveel mogelijk bedrijven op te nemen (2500) die mens- of milieuvriendelijk zijn, zolang het eerste criterium niet in flagrante tegenspraak is met het tweede. De 2500 werden ingedeeld in éénentwintig rubrieken, van voeding over drukwerk naar reizen, waarbinnen de organisaties geordend zijn volgens postcode. Zo kan je snel uitzoeken of er ook in je eigen streek een bedrijf is dat produceert wat je zoekt. Achteraan vind je bovendien nog een index van bedrijfsnamen en een trefwoorden- en tijdschriftenlijst. Natuurlijk is elke selectie voor kritiek vatbaar. De omvang van het project maakt het er bovendien niet gemakkelijker op. De initiatiefnemers zijn zich bewust van deze kwetsbare plek in hun adressengids.

Herwig Peeters: «We gingen uit van zo'n achtduizend adressen die we haalden bij koepels, financieringsorganisaties zoals Network en nog een paar bedrijven uit de sector. Daaruit selecteerden we een aantal specialisten voor elke rubriek zo'n

4000 bedrijven die aangeschreven werden. Na twee mailings en wat telefonische contacten hielden we er tenslotte nog 2500 over. Het spreekt voor zich dat we niet alle bedrijven konden controleren. Als je bijvoorbeeld kijkt hoeveel tijd Network nodig heeft om een project dat voor financiering in aanmerking komt door te lichten, dan begrijp je dat zo iets voor ons onbegonnen werk zou zijn. Anderzijds is het ook zo dat een aantal ondernemingen ontbreken omdat ze gewoon te laks waren om te antwoorden. Daarvan hebben ze nu spijt, natuurlijk.»

Kriebelkuil

Het blijkt echter, bij een kleine telefonische enquête, dat een strengere controle in bepaalde gevallen toch wenselijk zou geweest zijn. Of wat te denken van de Vlaamse Wandelfederatie, de overkoepeling van Vlaamse wandelclubs, met zo'n 15.000 leden? Daar heeft men zelf zo zijn vragen bij de overtuigingen van de wandelaars: «Er zullen er wel bij zijn die vanuit een zeker ecologisch bewustzijn meedoen. Maar eigenlijk gaan we toch voor ons plezier de baan op?» Zijn winkels met dure schoonheidsproducten of keramiekwerk dan zo milieuvriendelijk? Wat kan de Dienst voor Studietoelagen van de KUL vertellen over mensvriendelijke ondernemen? Hoe veel mensvriendelijker is de redactie van het Nieuw Wereldtijdschrift dan die van ander tijdschriften? Bij de teatergroep 'Lambda's Kriebelkuil' hoorden we: «Wij willen moderne muziek dichterbij de kinderen brengen. Daarvoor organiseren we kindertentoonstellingen met muziek uit de Top 30 en zo. We deden zelfs al een optreden in de Hasseltse Grenslhallen, voor een paar duizend kinderen.» En wat is de inhoudelijke waarde van het project nummer 1037 van Jacques en Bernadette Brems, die kroonkrans inzamelen voor de Vrienden van Heverlee-bos? De 'Groene Gids' lijkt soms wel een rariteitenkabinet.

Geitenfokkerij

Opvallend bij de telefoongesprekken is de algemene skepsis tegenover de impact van het verschijnen van de Groene Gids. Ondanks de ruime distributie (er werden al 5000 exemplaren verkocht, het streefcijfer is 15.000) twijfelen de meeste bedrijven er aan of ze nu meer volk over de vloer zullen krijgen. Boekhandl Johannes in de Tienstrat: «Ongetwijfeld een nuttig initiatief voor geïnteresseerden. Ik twijfel er echter aan of het grote publiek bereikt zal worden. Mensen zullen niet opeens spirituele lectuur beginnen doornemen omdat ze ons in de Gids zien staan. En degenen die naar die literatuur op zoek zijn, weten ze nu al te vinden, omdat ze al 'in het milieu' zitten.»

Aan de andere kant is het niet denkbeeldig dat, nu milieubewustzijn meer en meer doordringt in brede lagen van de bevolking, de Gids een instrument wordt voor een trendy levensstijl. Die vrees wordt gedeeld door de bedrijfsleider van 'De Midgard', een ambachtelijke geitenfokkerij in Werchter: «Na 15 jaar 'in het milieu' heb ik grote twijfels bij de bedoelingen van 'het grote publiek'. Als de Groene Gids de drempel verlaagt, dan hoop ik dat het niet is voor mensen die opeens overschakelen op natuurbrood om te vermageren.»

Het gevaar dat de konsument de filosofie achter de gids en achter de ondernemingen zelf niet begrijpt en daardoor niet bewuster gaat consumeren, is te verwaarlozen als je denkt aan het veel grotere gevaar dat komt van de producenten. Daar dreigt immers een reukoperatie van de ecologische technieken en ondernemingen door het 'grootkapitaal'.

Herwig Peeters: «Er is inderdaad een reukoperatie aan de gang van ideeën uit de MeMO-sektor door de grote bedrijven. Het grote gevaar daarbij is dat die niet konsekwent worden aangewend. Het is niet omdat een bedrijf een fosfaatvrij wasmiddel op de markt brengt, dat dit met het even welke middelen mag geproduceerd worden. Daarom is het belangrijk dat er zo snel mogelijk werk gemaakt moet worden van de eco-labeling van producten. Dat betekent dat producten die op een ecologisch verantwoorde wijze worden geproduceerd en gekonsumeerd een kwaliteitslabel krijgen. Het is zeer belangrijk voor de konsument dat hij de criteria achter die labels kent. Daarom wordt er best op Europees niveau werk van gemaakt.»

«Zo zegt een richtlijn van de EG bijvoorbeeld dat vanaf dit jaar alle

lidstaten de bio-teelt moeten erkennen. Voor de non-food producten is men op Europees niveau ook bezig met het uitwerken van groene labels. Dat is goed om nationale acties, zoals die van vooral Ecolo in België, te homogeniseren. Anderzijds vermijd je zo ook dat bedrijven hun eigen labels gaan uitwerken, waarvan de betrouwbaarheid heel moeilijk te controleren is. Denk bijvoorbeeld aan de 'Green line' van Colruyt.»

Groot gevaar bij dergelijke labeling is dat men, ook in de ecologische bewegingen, afgestapt is van de labels voor bedrijven. Als men enkel producten gaat labelen, dan wordt het voor bedrijven pas echt interessant om voor een aantal van hun producten zo'n label te bemachtigen. Het 'milieubewustzijn' wordt dan pas echt een deel van een marketingstrategie: het groene assortiment wordt dan zeer winstgevend omdat er momenteel een steeds grotere vraag naar is en het bezorgt het bedrijf een goed imago. Ondertussen kan men echter doorgaan met vervuilen in andere productie-eenheden of in filialen buiten Europa.

Diezelfde haast die de EG kenmerkt, namelijk om snel iets aan het milieuprobleem te doen, zonder dat men zich steeds bewust is van alle gevolgen,

Pieter De Gryse
Ria Vandermaesen

'De Groene Gids' is een uitgave van Kritik, De Koewoet en MeMO. Je vindt hem in de boekhandel, wereldwinkel, MeMO-bedrijven en bij MeMO zelf: Blijde Inkomstraat 109, 016/23.26.49. Prijs: 350 fr. Op kringlooppapier. 'De Zevende Milieudag' van Ekonomika: op woensdag 9 januari in Alma 2 vanaf 20.30 u. Met onder andere minister Kelchermans, Miet Smet, Magda Aelvoet, Felice Damiano en Elsie Helewaat.

Blauwe Maandag Compagnie speelt 'Losing Time' Als beren op zoek naar honing

Het Antwerpse teatergezelschap Blauwe Maandag Compagnie is op zeer korte tijd in Vlaanderen en Nederland uitgegroeid tot één van onze populairste repertoire-gezelschappen. Hun groot opgezette campagnes met stijlvolle zwart-wit-affiches zullen die populariteit zeker een handje helpen, maar hun sukses hebben ze vooral te danken aan een groep zeer talentvolle acteurs en vindingrijke regisseurs waar het gezelschap een beroep op kan doen. Guy Joosten is één van die regisseurs. Deze week laat hij in Leuven 'Losing Time' zien van de Engelse auteur John Hopkins, een schandaalstuk uit 1978, toen er van veilig vrijen en AIDS nog geen sprake was. 'Losing Time' is een ko-productie met het Groningse teater De Voorziening.

De niet erg bekende John Hopkins is in de eerste plaats tv-schrijver. Hij schrijft al decennialang misdaadseries, thrillers en melodramatische feuilletons voor ondermeer de BBC. De personages die de televisie- en toneelstukken van Hopkins bevolken zijn allesbehalve gelukkige mensen. Ze voelen zich eenzaam en ontvreden met zichzelf, ze koesteren dikwijls zelfdestruktieve gevoelens en zijn niet in staat om met een ander een succesvolle relatie vol te houden.

Sofa

Zo ook in 'Losing Time'. In 1978 ging het stuk off-Broadway in première en veroorzaakte meteen een schandaal. Het teaterinmiddels publiek van Manhattan nam vooral aanstoot aan de obscene en seksistische taal van de mannenverlinderende Joanne. John Hopkins zorgde vervolgens voor een iets minder provocerende, 'gekuste' versie van het stuk, maar de schaamteloze taal van Joanne kan het publiek van vandaag nog altijd een zeker onbehagen bezorgen.

De plaats van handeling is het appartement van Joanne, op de tiende verdieping van een flat ergens in New York. In het midden van de kale woonkamer staat een lange sofa, wat de gedachte aan therapie en psycho-analyse oproept. Er is niet ontbrekend, want er worden in het stuk heel wat bekentnissen afgelegd, die meestal betrekking hebben op seks. Iedereen schijnt daarbij een beetje de rol

kenmerkt ook de Groene Gids. Omdat er zo weinig tijd was, konden de doelstellingen van de MeMO-beweging niet konsekwent toegepast worden bij de selectie van bedrijven. Het is echter gevaarlijk tegenover minder kritische lezers om in dit handboek ook bedrijven op te nemen die het eigenlijk niet zo nauw nemen met mens en milieu. Bij de vermelde studio's van grote bedrijven (Solway, Janssen Pharmaceutica) is het onheil nog niet zo groot omdat de lezer de reputatie van dergelijke bedrijven voldoende kent. Toch kan een dergelijke vermelding het imago van een bedrijf helpen verbeteren.

Een even grote fout betreft de opname van een reus als AEG, die wordt vermeld omdat men er terecht kan voor zonnecollectoren. De winst die op de kollektoren gemaakt wordt, helpt het bedrijf andere, minder energiebesparende activiteiten uit te bouwen. Helemaal te gortig is de vermelding van Imec, het hoogtechnologische superlab van de KUL, dat heel wat meer doet dan 'fotovoltaïsche zonne-energie ontwikkelen' en dat er bovendien voor verantwoordelijk is dat bij zijn inplanting een heel stuk bos verwoeden en de kampus een stuk minder mensvriendelijk werd. Het zal dus nodig zijn om bij een volgende editie de gids niet alleen uit te breiden, maar ook uit te puren.

Pieter De Gryse
Ria Vandermaesen

van therapeut(e) te willen vervullen maar uiteindelijk wordt niemand er beter van en moet iedereen zijn problemen maar zelf trachten op te lossen. Elkaar helpen is tijdverlies.

Sportseks

Het stuk begint op het moment dat Ruth in paniek bij Joanne aanbelt omdat ze in een vuile steeg is aangerand. Ruth, die door haar man Steve in de steek is gelaten, heeft zich door een vreemde man laten verlederen in de hoop haar man zo terug voor zich te winnen. Joanne vindt dat Ruth de rol van passieve, truttige en trouwe echtgenote definitief van zich af zou moeten leggen. Joanne denkt dat ze de oplossing om mannen klein te krijgen heeft gevonden door hun macho-gedrag met gelijke munt terug te betalen: «Jij wilt gebruiken als een stuk vlees. Ok! Maar weet dan dat dit wederzijds is,» roept ze naar Mike die met haar voor een tweede keer naar bed wil. Haar macho-taalgebruik is even grof en vernerdend als haar omgang met mannen. Overigens is de taal die in het stuk gebruikt wordt om over seks te praten, doordrenkt van de sportermen. Seks wordt dan ook gezien als een wedstrijd: iemand die goed is in bed is een kampioen en krijgt van Joanne een kwotering op tien. Joanne neukt haar hele omgeving plat, maar na een vrijpartij wil ze niets meer met de man in kwestie te maken hebben. Als die niet zo gewillig is om haar appartement te verlaten, tracht ze hem zowel letterlijk

als figuurlijk in zijn gevoelige plek te raken. De mannen verliezen echter altijd.

'Losing Time' is een stuk over seks en de destructieve invloed die seks kan uitoefenen op menselijke relaties. De personages uit het stuk gedragen zich als neurotici die over niets anders kunnen praten. Wanneer ze er over praten doen ze elkaar het liefst zover psychologisch als fysiek geweld aan zodat Ruth, die het gemeene 'spel' niet langer aankan, in het derde bedrijf in woede uitbarst: «Liefde, waarom kan dat niet, in plaats van haat en gemeen-zijn?»

Rammelaar

'Losing Time' is een stuk met heel wat verbale en een beperkte hoeveelheid fysieke krachtpatserij van een vijftal labiele, typisch-Amerikaanse individuen. Niet meer dan dat. Gelukkig is er de overtuigende spelkracht van Gilda De Bal (Joanne) en Katerijne Damen (Ruth). Victor Löw zet op zijn groteske manier het type neer van het afstandelijke, seksueel onervaren klerkje. In het derde bedrijf dreigt het stuk echter te vervallen in een ondoelbaar melodrama. Er is het zeer stuntelijke gevecht tussen Tod en de twee vrouwen, waarop Joanne reageert met niet meer dan: «Zou je niet eens met iemand moeten praten over die moordneigingen van jou?». Tot rammelt Ruth handhardig door elkaar om tenslotte te eindigen met het obligate: «Ik wil met je trouwen.» Ruth gaat daar niet op in en verbreekt tenslotte ook de (lesbische) relatie met haar vriendin Joanne. Ruth wil voortaan voor zichzelf zorgen en laat Joanne alleen achter. Joanne zoekt dan maar troost bij de enige partner waarmee ze geen relatieproblemen heeft: de televisie.

Het sfeervolle decor lijkt op een heel groot televisietoestel, maar de film die Blauwe Maandag Compagnie vertoont is middelmaat uit. Het is soms spijtig dat je in het teater niet kan zappen.

Stefan Moens

Kampagne Vredeseilanden

Eiland na eiland
groeit de hoop

In mei 1989 werd Kabona, een dorp in Rwanda op enkele tientallen kilometers ten oosten van het Kivu-meer, uitgekozen als centrum voor een ontwikkelingsproject van Vredeseilanden. Men werkt er samen met de plaatselijke organisatie *Adehamu*. De positieve resultaten van dit project worden steeds meer zichtbaar. In 1991 wil Vredeseilanden in het departement Kolda van Zuid-Senegal starten met haar derde project. Als steun voor de verschillende projecten werd vorig jaar in Vlaanderen tijdens de traditionele driedaagse campagne ruim 17 miljoen bij elkaar gebracht en dat vooral door de niet aflatende inzet van een hele schare vrijwilligers. Zelfs na de talrijke solidariteitsakties voor Roemenië bleef er dus nog plaats voor noodzakelijke hulp aan Afrika. Leuven bereikte vorig jaar, mede dankzij de studenten, voor het eerst de kaap van één miljoen.

Kabona is na Dapaong, een dorp in het uiterste noorden van Togo, het tweede project van de vzw Vredeseilanden. Deze autonome Vlaamse organisatie is in 1980 vanuit Leuven ontstaan naar het voorbeeld van pater Dominique Pire, Nobelprijswinnaar voor de Vrede, die in 1962 zich met zijn Iles de Paix wilde inzetten voor een aantal 'eilanden' in de Derde Wereld. Tot 1980 werd die vereniging unitair beheerd vanuit Hoi. Sinds mei 1980 is Vredeseilanden werkzaam in Vlaanderen en, na onderlinge afspraak met Iles de Paix, ook in Brussel.

Zowel Kabona als Dapaong hebben af te rekenen met een aantal problemen die de achterstand op de rest van hun land kunnen verklaren. Door gebrek aan goede wegen zijn ze moeilijk bereikbaar en de erosie en bodemuitputting vormen een ernstige bedreiging voor de landbouwgronden. Vredeseilanden wil deze situatie in samenwerking met de plaatselijke bevolking veranderen. De uitdaging was telkens groot, maar met veel inzet en met de financiële middelen die tijdens de campagne worden samengebracht, kwamen uiteindelijk belangrijke verbeteringen tot stand.

Sneeuwproject

Deze hele organisatie is meer dan zo maar een druppel op een hete plaat want het eigenlijke doel van deze gekoncentreerde acties is het veroorzaken van een sneeuwbal effect in de streek rond het projectdorp. De vooruitgang in de levensomstandigheden in dat dorp leidt immers tot navolging in andere dorpen uit de omgeving. Uiteindelijk wil men zo komen tot een onafhankelijke groei, zonder verdere steun van wie dan ook. Daarom vindt er ook geen invasie van Europeanen plaats, maar begeeft slechts een kleine ploeg deskundigen zich ter plaatse. Zij werken samen met de bevolking en zorgen ervoor dat die zelfstandig in verbeterde omstandigheden kan leven.

In Kabona legden honderden mannen en vrouwen meer dan dertig kilometer wegen aan. Wegen die de hele streek moeten ontsluiten en ze toegankelijk maken voor handelaars. Indien men werkgelegenheid buiten de landbouw wil verkrijgen, moeten de producten immers afgezet kunnen worden op de markten van de grotere steden. Zo maken de vrouwen sinds kort in de spin- en weefwerkplaatsen een aantal wolproducten van hoogwaardige kwaliteit. De

definitief begonnen worden met dit derde Vlaamse Vredeseiland.

Volgend weekend vindt in heel Vlaanderen de driedaagse solidariteitscampagne plaats. Vanaf vrijdagmorgen tot zondagavond zullen in Leuven studenten en andere vrijwilligers op straten en pleinen, in kerken en aan grootwarenhuizen trachten wenskaarten en 'vredesmanekes' te verkopen voor Vredeseilanden.

Dit jaar kan je je solidariteit op een originele manier uitdrukken door het dragen van kwaliteitsweaters 'specially made for Vredeseilanden'. De kunstenaars Benoît, Ever Meulen en Gal en de jonge kunstenaar Franky Deconinck ontwierpen elk één model. Deze vier ontwerpen zullen tijdens de volgende weken ook te bewonderen zijn op het tv-scherm. De BRT-weermensen (Bob De Richter, Frank Deboosere, Georges Küster en Peggy De Meyer) zorgen voor de promotie van deze kledingstukken bij het grote publiek.

Ronny Tielen

Wie meer informatie wil of als vrijwilliger wil meewerken, kan terecht op het secretariaat van Vredeseilanden, Rue Lensvest 127, ☎ 016/22.25.53. Op 11, 12 en 13 januari is er een, voor de meeste studenten, beter bereikbaar actiecentrum in de Bogaardenstraat 38.

wol is afkomstig van de schapen die door *Adehamu* op een weide van meer dan zestig hectare worden gehouden. Op termijn wil men ook nog de 15.000 haarschappen vervangen door wolschape die een betere vleeswaliteit leveren en uiteraard ook de wol die in de werkplaatsen zal verwerkt worden. Een andere groeiomgeving werd aangeboord met de uitbouw van een bamboe atelier. Daar maakt men nu allerlei artisanale producten waarvoor een grote vraag bestaat in de hoofdstad Kigali en zelfs tot over de grenzen van Rwanda. Dit zijn slechts twee voorbeelden uit de initiatieven die Vredeseilanden het afgelopen jaar in dit dorp opstartte.

Herbebossing

Ook op het vlak van de erosiebestrijding werd de vooruitgang merkbaar. Daarbij ligt de klemtoon op de vorming van landbouwers. *Adehamu* is eigenaar van zes hectare grond die zij verdeelde in verschillende proefpercelen. Op die percelen wordt geëxperimenteerd met nieuwe landbouwtechnieken die een antwoord moeten bieden op de verregaande erosie en de problemen van bodemuitputting. De herbebossing krijgt in alle projecten voorrang. Zo werd in Dapaong begonnen met het ter plaatse fabriceren en verkopen van metalen, haobesparende vuurtjes die ruim veertig procent minder hout gebruiken dan het vroegere koken op een open vuur. Zo'n simpel vuurtje is een tijdsbesparing voor de vrouw, die dan minder sprokkelhout moet zoeken. Doordat ieder gezin die vuurtjes gebruikt, heeft dit een enorm positieve weerslag op het bosbestand. Steeds minder bronnen worden omgehakt en daardoor krijgen erosie en hongersnood minder kans.

In Kabona wordt de erosie tegengegaan door het aanleggen van terrassen. Het uitgraven ervan in de bergflanken was een moeilijke en dure opgave in deze meest bergachtige streek van Rwanda. Desondanks levert deze methode de beste resultaten op.

Zweters

Het derde project lijkt ondertussen niet zo vlot van de grond te komen. De studiefase in het departement Kolda, in het zuiden van Senegal, is nog niet ten einde. Patrick De Milt, een medewerker van Vredeseilanden is sinds 11 juni 1990 in Kolda. Als alle noodzakelijke voorbereidingen achter de rug zijn, zal dit jaar

Joods trauma brandmerkt
de geschiedenis

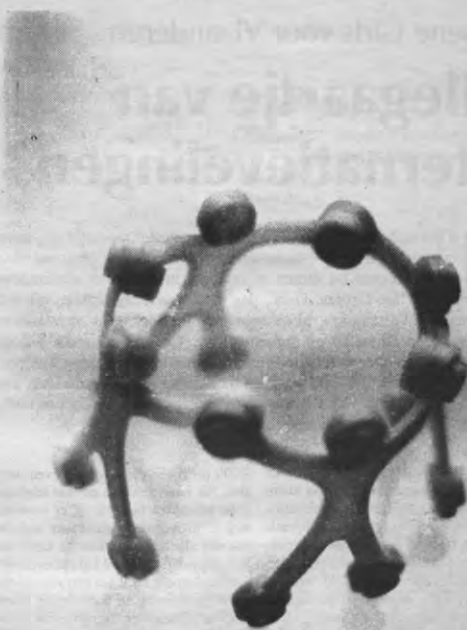
De Shoah herdacht

De Shoah of Holocaust, de moord op zes miljoen joden door Nazi-Duitsland, is een nooit geëvenaarde misdaad uit de geschiedenis. In 1986 ontstond in Duitsland een felle discussie, de 'Historikerstreit'. Het ging vooral om de vraag of die massamoord uniek was en niet in de normale geschiedenis paste, ofwel dat een aanpassing van de historische visie, veertig jaar na de feiten, geboden was. H.W. Von der Dunk, hoogleraar geschiedenis aan de universiteit van Utrecht, heeft gepoogd in de onstuibbare vloed aan boeken en artikelen over dit complexe onderwerp een aantal elementen met elkaar te verbinden. Zijn brede aanpak omvat zowel culturele, religieuze, politieke, sociaal-ekonomische als psycho-analytische theorieën.

'Voorbij de verboden drempel' is geen gemakkelijk boek. De titel verwijst naar de grenzen van het geschiedkundig onderzoek over de Shoah. Moet de moord op miljoenen Joden niet uitsluitend vanuit religieuze hoek, vanuit morele verontwaardiging benaderd worden? Wetenschappelijk onderzoek zou dan op een vorm van heiligschennis neerkomen. De historicus die abstraheerd-objektivistisch te werk gaat, vervreemdt immers van zijn onderwerp: dan "wordt het verleden gekasteerd". Maar "in het andere uiterste geval wordt het een trekspar van eigen interesses en doeleinden" (p.12). Geschiedenisbeoefening wordt dan een soort herdenken, met een sterk emotioneel-identificerend effect op een groep, een natie, een partij of een religieuze gemeenschap.

Beton

In de geschiedenis hebben ook andere volkerenmoorden plaatsgegrepen, bijvoorbeeld de genocide van de Turken op de Armeniërs. Maar de nazi's hebben ook honderdduizenden anderen afgeslacht. Verdienen die dan niet dezelfde aandacht? Sommigen menen echter dat "Auschwitz" bijzonder is omdat een natie die tot de grote Europese cultuurvolkeren behoort de massamoord gepleegd heeft. Vanuit Joodse hoek vooral wordt dan weer het begrip 'holocaust' aangevochten, omdat dit zou betekenen dat de Joden een soort 'brandoffer' gebracht hebben. De hogere, metafysische zin van de moord wordt door deze zijde afgewezen. Volgens hen verwijst het begrip 'Shoah' veel beter naar de uitroeiing door nationaal-socialistisch Duitsland. 'Auschwitz' is echter niet alleen een

antwoord geweest zijn op Stalins terreur en een logische reactie op de 'oorlogsverklaring' van de zionist Chaim Weizmann, die in 1939 openlijk de kant van Engeland koos. Met overtuigende argumenten wijst Von der Dunk deze relatievering van het Duitse verleden af.

Voor de wortels van de Jodenhaat verwijst hij naar de oude traditie van het kristelijk antisemitisme. Dat werd in de 19de eeuw aangevuld met moderne opvattingen die bouwden op pseudo-wetenschappelijke racistische en biologische theorieën. Ook de sociaal-ekonomische opvattingen die daarmee verbonden werden (de Jood als verregaarrijdiger van het grootkapitaal), bouwden voort op oude kristelijke principes (de Jood als vrek).

Dat het juist het hoog ontwikkelde Duitsland was, dat de massamoord pleegde, tracht Von der Dunk met naast traditionele ook met argumenten uit de psycho-analyse te verklaren: het sterk autoritaire Duitsland steunde op een leger met Pruisische discipline en een niets ontziende, geoliede burocratische machine. Gevoelens en individualisme werden sterk onderdrukt. Samen met het seksuele taboe, leidde dit in Duitsland meer dan elders tot onderlinge terreur bij de dienaren van de staat. Hier zou een oorzaak liggen voor de bestiale praktijken die de SS in de kampen toepaste: een soort uitlaatklep voor hun ego dat verdrongen werd in de kadaverdiscipline. Hitler zou een dergelijk product van deze cultuur geweest zijn.

'Voorbij de verboden drempel' is een boek dat aantoonbaar dat over één van de belangrijkste gebeurtenissen uit onze eeuw wel degelijk open historisch onderzoek mogelijk is. De aktualiteit van het werk staat buiten kijf. Zo wijst Von der Dunk erop dat het anti-Israëlisme van de Arabische staten en met name van de Palestijnen in de eerste plaats een politieke aangelegenheid is. Men mag het antisemitisme en deze anti-Israëlische gevoelens zeker niet gelijkstellen. Israël heeft door zijn bezettingenpolitiek echter veel sympathie verloren. Het valt te vrezen dat uit de eskalatie die deze politiek als gevolg heeft, een voedingsbodem ontstaat voor simplificeringen langs beide kanten. Zo kunnen de Israël's iedereen die tegen hen is, van antisemitisme beschuldigen. De Arabieren daarentegen kunnen in dat geval genoeid zijn om oudere waanbeelden over te nemen en nieuw leven in te blazen.

Carl Demeyere

H.W. Von der Dunk. *Voorbij de verboden drempel. De Shoah in ons geschiedenisbeeld. 1990, Prometheus Amsterdam. 280p., 695 fl.*

BLAUWE MAANDAG COMPAGNIE

Losing Time

van John Hopkins

8 en 9 januari, om 20.00 u

STADSSCHOUWBURG LEUVEN ☎ 016/22.21.13

Op vertoon van deze advertentie krijgt u
EXTRA korting op 9 januari.

50% F

advertentie

ZOEKERTJES

- Ben op zoek naar licentiestudent of afgestudeerde TEW die mee wil werken aan een marketingstudie, als studentenjob. Bel Steven op 20.14.78.
- Gevonden 12/12 aan Thier: portemonnaie (met briefje: van Brabanthegum) te bekomen: Naamsestr. 24, bij Gert R.
- Kamer te huur in gemeenschapshuis: 4000 fr. Karel van Lotharingenstr. 17.
- Voor Chiroleiding die méér wil: Jolé-avonden zijn niet te missen!
- Rood speelt Q5-Z28. Mooske.
- Al uw typewerk op tekstverwerker. Snel en verzorgd. Tabellen geen probleem. 23.46.26.
- Gezocht: geïnteresseerde en interessante personen voor interessante info-avond Artsen zonder Grenzen. Afspraak wo. 9/1 20 u. aud. IP. Minderbroederstr. 17.
- Kamer te huur in gemeenschapshuis. Schapenstr. 135. 1800 fr./maand + kosten.
- Jetta, sorry da'k het ni gezien had. Nog bedankt voor de attentie. 'k Zal 't binnenkort omhoog hangen, maar komt gij mij eens zeggen waar. Ondergetekend: Die Ster.
- Gezocht: gemeubelde kamer of studio (max. 9000 fr.) in de buurt van het station. Stefan De Wilde, Vergeet-Mij-Nietstr. 56 1180 Brussel; 02/376.41.74.
- De gozers van Sportcentrum bij Jacky wensen hun kleintje een Nieuw Jaar en een fijn de siècle. PS. Nu ook rilanties voor alleenstaande vrouwen.
- Gezocht: abortus-team van de KU Leuven dat het dekreet-Coens uit de wereld wil helpen. Zo snel mogelijk, voor het levensvatbaar is.

- Gevonden: interessante spreker Artsen zonder Grenzen voor al wie geïnteresseerd is in de interne organisatie van AzG België. Afspraak wo. 9/1 aud. IP. Minderbroederstr. 17. 20 u.
- Middeleeuwse kabbalist, Abulafia, verwerkt aller hand- ende proefschriften tot juweeltjes hedendaagser drukken. Tiensestr. 177. 29.22.77. (van 10 tot 12 en van 13.30 tot 17 u.)
- poezelig + charmant = kliek!
- Oxo-soep kan ook aanbraden!
- Marianne, ik heb je pennezak gevonden aan de Pegaschool. Hilde, Jan Stasstr. 2.
- Bok! Ik wens je ne vrolijke en ne gelukkige. Desalniettemin mijn derde zet: loper F1-C4. Remember: still 21 weeks to go! Succes! BB.
- Elisabeth, don't forget (eindrijm): mind the gap.
- We spelen zelf informatieve spelen. Welkom op Jolé, Tiensevest 128, 9 januari om 20 u.
- Gezocht: budget (ongeveer 3 miljoen) voor bescheiden presisverkiezingscampagne. Onthouden indien ernstig. Blauw houdt van jou!
- Annabelle! Kus King Gambit van me maar hou je aandacht wel op het bord gericht: D2-D4 (BB).
- Karel, 'n hardgekookt eitje alsjeblief!
- Voor Nieuwjaar: 'n informatief spel rond Noord-Zuidverhoudingen. Op Jolé.
- Bruno en Patje! It's never too late! Go for it! Blik op nul en pompen! BB.
- Peter zoekt Nathalie. Gevonden op 't week-end.
- Gevonden in de Bogaardenstraat op 17/12 omstr. 20.30 u: bril, klein formaat. Af te halen bij de redactie.

- Heelt iemand rond 4 u. of daarna een grijze sjaal gevonden op de sportkot-TD in de Thierbrau vrijdagmorgen 21/12/90. De naam stond erin vermeld. De eerlijke vinder is een gratis consumptie verzekerd. Terug te brengen naar: Jonckheere Nico, Dagobertstr. 38.
- 9 januari: Jolé avond rond informatief spel: Tiensevest 128. 20 u.
- Kamer te huur voor de maand februari. Huurprijs 5600 fr. Fr. Lintstr. 49. Neem contact op met Maachteld. 02/236.04.44. of 016/26.04.56. na 19 u. Beloning!
- Vergeten in zaal Labyrinth op vrijdag 7/12 (homofluif): kaki + grijze pull met groot motief vooraan. 02/236.04.44. of 016/26.04.56. na 19 u. Beloning!
- Aan kandidaat-praeses van blauwe tekststiek: afspraak in een recent geopende fakbar met gebarsten plafond. 75% kans op aanwezigheid van één van ons (of meer) voor of achter de toog. Kodewoord "blauw".
- Gezocht: een papierje voor een zoekertje. Gr. 2.

- Verloren: gouden ketting (+hartje). Heet persoonlijke waarde. Gelieve terug te bezorgen bij V. Callaert. Justus Lipsiusstr. 40.
- We hebben ze gevonden: de goeroe van een generatie rockers: Anneke Knokkers!!! Da's dan 2 Kriek. S.S.
- BB loves NIX very much!
- Histoire d'A. aaah! ...al?!a?!? Awel: ambras? Amok... Amaal! Arriba! ... Abuis? Armisticio. Amistad... Amor? Aaaah! (Lyrics by mister C.)
- Vanaf deze week heeft Veto het formaat van z'n zoekers verandert. Zo kunnen we nog meer van uw zieleroselen opnemen.
- Bessie, zwemmen geblazen.
- Peter, in 't vervolg: neem een bus later.
- Hoe kan je tegelijkertijd Pietje Peewee en Jimi The Beast zijn?
- Castles made of sand, fall in the sea. Eventually. Ode aan Vandewalle.
- Gezocht: bi die kondoom gebruikt. Afspraak in 't zwembad, dinsdag 9.30 u.

Tikkantoor Devano
016/23.98.70

Tekstverwerking
Laserprinting ★ Lay-out
Dactylografie

Boeken, tijdschriften, cursussen, thesissen,...

Professionele aanpak
Jarenlange ervaring

T. & K. Van Nooten-Dehaes
Wilselsteenweg 54
3020 Herent

adverentie

KAFFEETHEORIEN

DAMES EN HEREN, ZIEHIER FRED KLOEFEN IN EEN POGING ...

OM HET WERELDRECORD PINT-LEDIGEN TE VERBREKEN ...

DAT MOMENTEEL 2 TIENDEN VAN EEN SECONDE BEDRAAGT

INTENSE VOORBEREIDING EN UITERSTE CONCENTRATIE ZYN ONONTBEERLYK, MAAR TOCH HAD HY NOOIT VERWACHT...

DAT HET ZO VLOT ZOU GAAN...

ENIGE KENNISGEVING AAN DE VRIJE VERENIGINGEN VAN HET LEUVENSE

LOKO - Vrije verenigingen kunnen zich jaarlijks kandidaat stellen om voor subsidiëring in aanmerking te komen. Ook de verenigingen die in het afgelopen jaar erkend werden, zijn hiertoe verplicht.

Om in aanmerking te komen voor subsidiëring door Loko moet een organisatie aan de erkenningscriteria voldoen, te verkrijgen op het sekretariaat in 's Meierstraat 5. Een aanvraag tot erkenning wordt schriftelijk gedaan. Ze bevat een overzicht van de activiteiten door de vereniging georganiseerd in het voorbije academiejaar (1989-1990). De aanvraag moet eveneens een financieel verslag bevatten van inkomsten en uitgaven van datzelfde academiejaar of van het burgerlijke jaar 1990. Ook moet de kandidaat-vereniging schriftelijk kunnen verantwoorden dat ze voldoet aan elk van de erkenningscriteria. Deze schriftelijke procedure is verplicht.

De kandidaturen moeten binnen geleverd worden op het Loko-sekretariaat in de 's Meierstraat 5, 3000 Leuven uiterlijk op maandag 21 januari om 17.00 u. Hierna wordt geen enkele aanvraag meer aanvaard.

Het zijn de erkende verenigingen van 1990 die een advies geven aan de Algemene Vergadering van Kringraad over de aanvaarding van de ingediende kandidaturen. Door dit advies kan een verantwoordig opgemaakt worden, die een grondige discussie op Kringraad moet garanderen.

Op de adviesvergadering van het FKK worden alle kandidaat verenigingen uitgenodigd, om waar nodig bijkomende inlichtingen of verduidelijkingen te geven. Deze adviesvergadering gaat door op woensdag 23 januari 1990 om 20.00 u. in de 's Meierstraat 5. Na erkenning zijn activiteiten subsidieerbaar vanaf 1 januari tot en met 31 december 1991. Het toekennen van de toelagen gebeurt op de maandelijkse vergadering van het FKK waarop telkens de activiteiten van de vorige maand besproken worden. Konkreet betekent dit dat in februari '91 een FKK-vergadering doorgaat over de subsidie-aanvragen betreffende manifestaties van januari '91. Vermits de beslissing eerst begin februari genomen wordt, doen alle verenigingen er goed aan alle bewijsstukken met betrekking tot activiteiten in januari bij te houden. Welke activiteiten of onderdelen ervan subsidieerbaar zijn en onder welke voorwaarden, staat te lezen in een dokument dat afgehaald kan worden op het Loko-sekretariaat.

Over de erkenningsprocedure wordt in geen geval korrespondentie gevoerd, daar alle nodige informatie in dit bericht is opgenomen.

Gert Van Esseche
Algemeen Sekretaris Loko

BLAUWE MAANDAG COMPAGNIE

Voader

LAATSTE EXTRA VOORSTELLING
zat. 26 januari om 20.00 u

STADSSCHOUWBURG LEUVEN (RES. 016/22.21.13)

JO MEUWISSEN

Alle verhuur video-, klank- en lichtinstallaties voor fuiven en TD's

BARCOVISION: 5000 fr.

tel. 016/201.301

adverentie

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

Horizontaal - 1 Geestelijke ridderorde 2 Verlossing, toevlucht - Pionier van het moderne wetenschappelijk denken 3 Recipiënten - Bepaald veto-lokaal 4 Verdieping - Buitenaards wezen 5 Sint - Halt - Vreemde munt 6 Omroep - Overall 7 Bergketen - Kleurloze 8 Legt aan - Rode dekverf 9 Stadsbewoner - Voorvoegsel 10 Met ballen spelend.

Vertikaal - 1 Blijde gebeurtenis 2 Prijs - Praatzieke vrouw 3 Gelaatsuitdrukking - Zeezoogdieren 4 Regenachtig onomatopoeë - Nuttigden 5 Plaats in Zuid-Afrika - Muzieknoot 6 Pond - Bittere vloeistof - Javaanse adellijke titel 7 Balkte - Hete plaatsen 8 Romancier van wereldformaat - Deel van het Arabisch schiereiland 9 Man met een bepaalde ongezonde gewoonte - Gevierd man in de grote wereld 10 Praatzieke zwemvogel.

AGENDA

- DINSDAG**
- 20.00 u **TEATER** Losing Time van John Hopkins, over een door het huwelijk gebroken vrouw en haar biseksuele vriendin, in een regie van Guy Joosten, in Stadsschouwburg, ink. 150-350, org. CC Leuven.
- WOENSDAG**
- 13.00 u **TEATER** De dame met het hondje van Tsjechov, een kortverhaal over een vakantieromance tussen twee eenzame zielen, in het Arenbergkasteel Heverlee, inkom gratis, org. Kultuurcommissie.
- 20.00 u **FILM** Filmonumenten: L'Atalante, beroemde poëtisch-realistische Franse film van Jean Vigo, in 't Studioke, ink. 100/125, org. DAF.
- 20.00 u **TEATER** Losing Time van John Hopkins, over een door het huwelijk gebroken vrouw en haar biseksuele vriendin, in een regie van Guy Joosten, in Stadsschouwburg, ink. 150-350, org. CC Leuven.
- 20.15 u **INFO** Infovergadering over Artsen zonder Grenzen met dr. Barbara Kerstiens, in Aud. IP. Minderbroederstraat 17, org. Werkgroep AzG Medika.
- 20.30 u **AKTIE** Brietschrijfvond Amnesty International, in Kot 226, Brussel-seestraat 226, org. Tolste Kot Al Leuven.

- DONDERDAG**
- 23.00 u **KONCERT** Mudgang & Exsivives, in Danceteria Belgisch Congo, Koning Albertlaan 48, org. Belgisch Congo.
- VRIJDAG**
- 22.00 u **KONCERT** Presley Night, in Danceteria Belgisch Congo, Koning Albertlaan 48, org. Belgisch Congo.

STUC-KULTUURRAAD

Alle kulturele freaks van Leuven dienen te onthouden: in de nabije toekomst dient er vergaderd en gewerkt te worden. Eerst: het vergaderen: Kultuurraad laat weten dat haar eerstvolgende Algemene Vergadering om 19.30 u plaatsvindt op de tweede verdieping van het Stuc. Ook de afgevaardigde van Apollonia wordt vriendelijk verzocht zich te melden.

Werken dan. Uw - ons! - aller Stuc zoekt **vrijwilligers**. Ten eerste: de Billy Wilder filmretrospectieve heeft promotie nodig. Ten tweede: na een gore nieuwjaarsfuif en enkele naventende braakpartijen heeft de teaterzaal dringend behoefte aan een opknappert. Ten derde: naar aanleiding van hogervermelde fuif zijn een aantal mensen persona non grata in het Stuc. Er worden dus mensen gevraagd voor zaalwacht. Beloning: gratis deelname aan de volgende nieuwjaarsfuif! 23.67.73. Vragen naar Herbert.

- EKONOMIKA**
- Di 8/01 om 20.00 u: Bestuursvergadering. Woe 9/01 om 20.00 u: Milieudag in de Grote Aula. Do 10/01 om 20.00 u: Nieuwjaarskoncert in het Fakulteitengebouw van Letteren en Wijsbegeerte.
- EOOS**
- Di 8/01 om 20.00 u: Presidiumvergadering in de permanente. Woe 9/01 om 20.00 u: Schaatsen op ijsbaan Pirouette.
- HISTORIA**
- Di 8/01 om 20.00 u: Teateruitstap Blauwe Maandag Compagnie, in de Stadsschouwburg. Woe 9/01: Volleybal tweede kan - tweede lic. A en eerste kan - tweede licentie B in het Sportkot. Do 10/01 om 22.00 u: Danskursus in het Arenberginstituut.
- MEDIKA**
- Woe 9/01 om 20.15 u: Infovergadering over Artsen zonder Grenzen met dr. Barbara Kerstiens, in Aud. IP. Minderbroederstraat 17.
- PSYCHOLOGISCHE KRING**
- Di 8/01 om 20.00 u: Kringvergadering in lokaal 00.14.
- VRG**
- Di 8/01 om 20.00 u: Preselectie welsprekendheidstoernooi tweede kandidatuur, in Nieuwe Valk lokaal 01.01. Woe 9/01 om 17.00 u: Studentenraad in Nieuwe Valk. Om 20.00 u: Preselectie welsprekendheidstoernooi licenties, in Nieuwe Valk. Do 10/01 om 20.00 u: VRG-finales in Oude Valk, lokaal 1.54. Om 22.00 u House-party in Zaal Lido.

"De Roemenen denken dat wij in Dallas leven"

De ingrijpende veranderingen in Roemenië stonden de laatste maanden in het brandpunt van de belangstelling. De hulpactie voor de weeskinderen onder de naam 'Ajutor!' kreeg heel wat aandacht in de media. Adoptie Dorpen Roemenië (ADR) is een Vlaamse vzw die zich al van voor de revolutie in december 1989 inzette voor het behoud van de duizenden Roemeense dorpen die bedreigd werden door de systematiseringsplannen van Ceausescu. Inge Vandewalle is een medewerkster van ADR te Herent. Samen met anderen staat zij in voor de hulpverlening naar het dorp Babiciu. Veto sprak met haar over de werkzaamheden van ADR.

Veto: *In verschillende Europese landen worden er aktes gevoerd voor Roemenië. Hoe is ADR in Vlaanderen eigenlijk ontstaan?*

Vandewalle: «Dat mag men voor een groot deel op de rekening schrijven van Julien Weverbergh, een uitgever die al jarenlang contacten in Roemenië had en die verschillende boeken over de situatie daar heeft geschreven. Bovendien is hij met een Roemeense getrouwd en is hij steeds een hevig tegenstander van Ceausescu geweest. Vital Robben is de man die in Vlaanderen deze akte rond de Roemeense dorpen gestart heeft. Hij is twee dagen na het uitbreken van de revolutie overleden en heeft nog met de omwenteling meegemaakt. Vanaf 1988 was hij al bezig met aktes tegen de systematiseringsplannen.»

«Volgens Ceausescu wilde men via die systematisering de planeconomie verbeteren. Alle mensen zouden volgens zijn plan beter in nieuw te bouwen steden bij mekaar gaan wonen. Op die manier zou er dan meer ruimte vrijkomen om aan landbouw te doen. In werkelijkheid echter konden die mensen zo gemakkelijker gecontroleerd worden. De boeren waren zowat de enige mensen in Roemenië die nog konden leven buiten het regime of die niet totaal afhankelijk waren. Zij bezaten nog een eigen koe of een varken en hadden een beetje groenten of wijnranken in hun tuin. Ceausescu wilde meer dan zesduizend dorpen likwidieren en al die mensen in woonkazerne steken. Zoals wij het niet leefbaar vinden in een woonkazerne, zo vinden de Roemenen dat ook niet, zeker als je de woonkazerne in Roemenië ziet.»

«Men heeft dan een beroep gedaan op gemeenten in België en in andere Westeuropese landen om symbolisch een dorp te adopteren. Op die manier konden er banden gelegd worden en werd het mogelijk het protest tegen die afbraakpolitiek luider en effectiever te laten klinken. Leuven heeft zo bijvoorbeeld Christian, een dorp nabij Sibiu, onder haar hoede genomen.»

Willy

Veto: *Sloeg het idee om in Roemenië een dorp te adopteren bij de Vlaamse gemeenten onmiddellijk aan?*

Vandewalle: «Dat heeft een aanloopperiode nodig gehad. Nu hebben toch ongeveer 160 Vlaamse gemeenten een dorp geadopteerd. In Wallonië bestaat een zusterorganisatie, 'Villages roumains' en er is ook een Europese coördinatie. Een vijftigtal gemeenten zijn gedurende het hele jaar actief gebleven. De nationale akte voor de weeshuizen bracht opnieuw een opflakking teweeg. De laatste contacten zijn wat minder intens geweest door de plaatselijke drukte, maar uiteindelijk schijnt het initiatief heel goed aan te slaan. In verschillende gemeenten die geen dorp hebben geadopteerd, waren er toch mensen die wilden helpen, vandaar voor een stuk de nationale akte met één nationaal rekeningnummer.»

Veto: *Een Vlaamse gemeente kan blijkbaar nogal gemakkelijk een Roemeens dorp adopteren. Zou daar niet beter een serieuze procedure aan voorafgaan?*

Vandewalle: «Op dit ogenblik grijpen adopties minder frekwent plaats. In ons geval heeft Willy Kuijpers verschillende voorstellen gedaan in de gemeenteraad van Herent. Hoe dat in andere gemeenten gegaan is, weet ik niet. Ik denk dat een deel van het initiatief vanuit de gemeenteraad kan komen, maar dat is niet altijd zeker.»

«Wij hadden ook amper notie van het aantal inwoners van de dorpen. Herent is een ge-

meente met 17.000 inwoners en Babiciu, ons adoptiedorp, heeft er een dikke 4.000. De gemeenten die ter plaatse geweest zijn, beschikken over meer informatie over hun dorp. ADR heeft de coördinatie uitgebouwd waardoor ze in Brasov nu een officiële vertegenwoordiging hebben. De Vlaamse afdeling is trouwens de eerste buitenlandse hulporganisatie die in Roemenië een kantoor heeft. ADR stuurde ook brieven met een vragenlijst naar de verschillende geadopteerde dorpen. Zo kwam men te weten wie op dat ogenblik de beleidsverantwoordelijken van het dorp waren. Aantal inwoners, aantal kinderen, voornaamste bron van inkomsten, aanwezig voorzieningen: al die informatie werd verzameld zodat men een overzicht kon krijgen. Vanuit Brasov werden die gegevens dan doorgestuurd.»

Kontinentaal

Veto: *De contacten met de adoptiedorpen verlopen meestal rechtstreeks. Het Rode Kruis is echter ook ter plaatse geweest, en vertelt iets anders dan ADR.*

Vandewalle: «Dat was een artikel dat juist voor Nieuwjaar in Het Nieuwsblad/De Standaard is verschenen. Iemand van het Rode Kruis, die ter plekke was geweest, vertelde dat de Roemeense weeshuizen onze hulp niet meer nodig hadden. Dat is volgens mij onmogelijk. Ofwel stemt het artikel niet overeen met wat die man heeft meegemaakt, ofwel is hij helemaal niet ter plekke geweest; waarschijnlijk werd hij ontvangen door de Roemeense autoriteiten en in het Continental-hotel ondergebracht, en is hij niet eens naar de weeshuizen gaan kijken. Daar werken op dit ogenblik mensen van ADR; zij rapporteerden ons dat ginder een chaos heerst. Er is geen verwarming, de prijzen rijzen de pan uit, massa's mensen worden ontslagen...Ik stel mij vragen over de geloofwaardigheid van dat artikel.»

«De hulp gaat nu inderdaad rechtstreeks van de gemeenten naar de dorpen. ADR biedt

eventueel wel hulp voor vertaling of om contacten te leggen, maar uiteindelijk nemen de gemeenten zelf initiatief. Soms heeft een gemeente te weinig goederen om een vrachtwagen te vullen. ADR coördineert dan die akte en zoekt een andere gemeente om hem vol te krijgen.»

«Zeer vreemd is dat de dorpelingen ons telkens wilden doorsturen naar 'armerre' streken die de hulp harder nodig hadden. Zij beseften niet dat we voor hen kwamen. De Roemenen zijn een fier volk. Zij zullen eerst proberen hun problemen onderling op te lossen en pas in tweede instantie beroep doen op externe hulp.»

Veto: *Het Front voor Nationale Redding (FNR), de huidige machthebbers in Roemenië, bestaat nog uitsluitend uit communisten. Hoe staan zij tegenover jullie initiatief?*

Vandewalle: «ADR heeft op het ogenblik contacten met het FNR dat hen bijvoorbeeld een depot ter beschikking stelt. Het stadsbestuur van Brasov heeft zo een overeenkomst gesloten met ADR. Alle konvooien die daar voorbij kwamen, kregen een aantal faciliteiten zoals gratis overnachting, gratis benzine... Er is dus wel een positieve ingesteldheid van hun kant. Anderzijds hebben we met het huidige regime ook slechte ervaringen gehad.»

Porno-tv

Veto: *Over de politieke toestand in Roemenië hoort je anders nogal onsamenhangende berichten.*

Vandewalle: «In januari 1990 wisten de mensen eigenlijk niet zo goed wat er aan de hand was. Ze dachten dat ze eindelijk in een democratie zouden leven en zagen dit als 'de grote redding'. In mei, vlak voor de verkiezingen, was er een zekere verdeeldheid merkbaar. Ze gingen als het ware op zoek naar verschillende ideologieën. Jaren moesten ze zwijgen, nu pas leren ze denken. Er was een echte explosie aan krantjes en pamfletten, op straat werden meetings gehouden. De meningsverschillen tussen de dorpsbewoners waren minder groot dan in de steden want ze voelden zich minder betrokken. De ene wilde een herverdeling van de grond, de andere niet... Wel vertrouwen de Roemenen enorm op het FNR en Iliescu. Hij heeft na de revolutie de kloof overbrugd. In november echter werd de ontevredenheid tegenover het FNR en Iliescu zonder meer uitgesproken. Na één jaar was er uiteindelijk weinig of niets veranderd. Deze winter weegt

zelfs zwaarder dan de vorige. De euforie is voorbij, nu komt eigenlijk pas de ontuchtering. Wat men ook nog hoort is dat Iliescu wel deugt, maar zijn regering niet.»

«Voor vele Roemenen betekent democratie op dit ogenblik kapitalisme, een kleurentv en pornofilms. Zij zien slechts de 'prettige' kanten van de westerse democratie en zouden die graag combineren met de voordelen van het communisme. Vroeger zorgde Vaderlijke Staat er bijvoorbeeld voor dat iedereen gratis medicijnen kreeg. Tegenwoordig moeten de Roemenen daarvoor betalen, zoals voor de meeste zaken. Ze beseffen nu pas dat je in het Westen niets voor niets krijgt.»

Veto: *Roemeense studenten zijn na de bekendmaking van de samenstelling van het FNR blijven protesteren tegen deze neo-communisten. Hun protest werd met geweld onderdrukt.*

Vandewalle: «Volgens de visie op de revolutie van onder andere Julien Weverbergh beraamde het FNR reeds vooraf plannen om Ceausescu omver te werpen, maar die waren oorspronkelijk niet bedoeld om ze uit te voeren op 22 december 1989. Het FNR heeft gebruik gemaakt van het protest in Timisoara om zijn plannen eerder te verwezenlijken. Timisoara is altijd blijven reageren, waardoor haar inwoners nu konstant worden afgeschilderd als de oproerkraaiers. Na de revolutie stond een vervangingsregime klaar, het FNR. Timisoara moest zwijgen want het vormde een gevaar, zowel voor het nieuwe beleid, als voor het volk zelf dat bedreigd werd in zijn gemoedsrust. De bevolking koesterde aanvankelijk een blind vertrouwen in het FNR. Stilaan begon men te beseffen dat een aantal zaken niet klopten. In juni 1990 raakten de studenten in konflikt met mijnwerkers die het FNR niet wilden zien verdwijnen. Dit regime had hen immers een aantal voordelen gegeven zoals een loonsver-dubbeling. Rond 22 december 1990 hebben dan enkele aktes plaatsgevonden voor de herdenking van de revolutie en haar slachtoffers. Er is protest geweest, de mensen kwamen op straat... maar de protestvoerders konden geen eenduidig krefren. Het papier- en inktsector vormde een soort censuur. Slechts het regimeblad kon massaal gedrukt worden.»

Gynekologie

Veto: *Sedert vorig jaar wijken de Roemenen massaal uit. In België staan de Roemenen sinds kort op de eerste plaats wat betreft het aantal inwijkelingen. Wat is daar de reden voor?*

Vandewalle: «Samen met de muur werd ook ons beeld over de Oostbloklanden gesloopt. Van het eens zo machtig geheel bleven slechts ruïnes over. Omgekeerd hebben de mensen ginder ook een vertekend beeld van het westen, van een kapitalistisch systeem gekregen. Voor de omwenteling zond het tv-station slechts gedurende twee uren per dag beelden uit over Ceausescu en zijn trawanten. Erna werd die enige zender, nu in handen van het FNR, overspoeld met beeldmateriaal uit de gehele wereld. Zelfs Dallas! Ze begrijpen niet dat in onze wereld, die voor hen een paradijs lijkt, ook armoede heerst. Zij denken dat westerlingen zich alles kunnen permitteren en dat alles hier te verkrijgen is. Naast deze massa economische vluchtelingen zijn er ook velen die vluchten voor de onzekere politieke toestand. Anderzijds hoeven de Roemenen die hier verbleven tijdens de revolutie niet terug te keren. Hun langdenoten beschouwen hen als lafaards.»

Veto: *Roemenië heeft nood aan gestructureerde hulp, vooral op gebied van gynekologie en landbouw. Democratische vorming is zo mogelijk nog belangrijker. Heeft ADR plannen om in die richting verder te werken?*

Vandewalle: «ADR wil op de eerste plaats een kulturele uitwisseling op gang brengen. De speciale hulpaktes zijn tijdelijk, normaal moeten die door NGO's worden verdergezet. Wij willen een stuk bijdragen tot de uitwisseling van kunst, cultuur en technologie. Het is zo dat wij via ADR contacten leggen met mensen ginder of zelf het initiatief nemen om studenten voor een stage naar hier te halen. ADR werkt ook samen met de Europese Gemeenschap om stages te realiseren. Op dit moment kunnen bijvoorbeeld heel wat Roemeense dokters voor een bijscholing bij ons terecht.»

Florence Debroe
Ronny Tielen

Rekeningnummer hulpactie Babiciu-Herent: 088-2008988-16. vzw Adoptie Dorpen Roemenië: 001-0157288-30 met vermelding 'stuur voor Roemeense weeskinderen'.

